ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ — ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ: 15 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1890 — ΕΤΟΣ Ζ'.—ΑΡΙΘ. 50

ΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 59.
Ἕκαστον φύλλον τιμᾶται λεπτῶν 20

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ
ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐν Ἑλλάδι. . . . . Δρ. 10
Ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ. . Φρ. χρ. 12

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὰ Ἐλγίνεια Μάρμαρα: Τὸ ἄρθρον τοῦ Χάρισσων.
Ἡ Ἄμαξα, διήγημα Ν. Γόγολ. Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ, ὑπὸ Α. Γ. Κωνσταντινίδου.
Φιλελληνικὴ Πινακοθήκη: Οὐάσιγκτων Ἔρβινγ, ὑπὸ Γ. Δ. Κ. (συνέχεια).
Κλεοπάτρα, μυθιστορία Henry Greville. Μετάφρασις Α. Ἀμπάτη. (συνέχεια).
Ὁ Ὀβελίσκος τοῦ Οὐασιγκτῶνος. Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν, ὑπὸ Α. Παπαδημητρίου.
Εἰδήσεις τῆς Ἑβδομάδος. Ἐγχώρια.—Ἐξωτερικά. —Ἀρχαιολογία.—Φιλολογία.—Καλλιτεχνία.
Ἐφημερίδες Ἀνέκδοτα—Περίεργα—Ποικίλα.
Ἀπορίαι πρὸς Λύσιν. Ἐκ τοῦ Γραμματοκιβωτίου τῆς «Ἑβδομάδος».
Ἰδιαίτερα Γράμματα.
Νέα βιβλία.

ΤΑ ΕΛΓΙΝΕΙΑ ΜΑΡΜΑΡΑ

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΧΑΡΙΣΣΩΝ*

[Τὸ ζήτημα τῆς ἀποδόσεως τῶν Ἐλγινείων μαρμάρων,—ἅτινα πέπρωται νὰ φέρωσι τὸ ἥκιστα κοσμητικὸν τοῦτο ὄνομα, μέχρις ὅτου ἀποδιδόμενα ἐξαγνισθῶσιν ἐκ τοῦ ρύπου, δι' οὗ ἡ ἁρπαγὴ καὶ ἡ ἀγγλικὴ ὁμίχλη τὰ κατέχραναν, — τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνέπνευσεν ἡμῖν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα σκέψεις ἀκροχόλους μὲν ἴσως, ἀλλὰ δεδικαιολογημένας δυστυχῶς ἐκ τῶν καθ' ἡμᾶς περιστάσεων.

Ἐγράψαμεν τότε ὑπὸ καθαρῶς τοπικὴν ἔποψιν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ μείνῃ καὶ μία Ἑλληνικὴ καρδία, ἥτις νὰ μὴ αἰσθανθῇ παλμὸν εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἐνθουσιώδη καὶ ἱπποτικὸν ἄνδρα, τὸν μαντεύαντα τὸν ὑποκάρδιον ἡμῶν πόθον καὶ κηρύξαντα αὐτὸν διὰ φωνῆς τοσοῦτον εὐγλώττου, ὥστε νὰ ἐξεγερθῇ ἡ Ἀγγλικὴ συνείδησις ὑπὲρ ἑνὸς ἔτι καταπατουμένου Ἑλληνικοῦ δικαίου καὶ υἱοθετηθῇ φιλοστόργως ἡ ἀνόρθωσίς του ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων ὑπάρξεων τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Ἐπὶ τούτῳ δημοσιεύομεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Χάρισσων, ἐλπιζοντες καὶ εὐχόμενοι νὰ ἀποβῇ τοῦτο ὡραία εἰσήγησις ὡραίου καὶ μεγαλοπρεποῦς δημοψηφίσματος τοῦ Ἀγγλικοῦ λαοῦ.

«Εἶνε πλέον ὥρα νὰ σκεφθῶμεν πῶς καὶ πότε θ' ἀποδοθῶσι τὰ ἐλγίνεια μάρμαρα εἰς τὴν Ἀκρόπολιν. Ἐκεῖ θ' ἀναπαυθῶσιν ἐπὶ τέλους, ὅσῳ δὲ ταχύτερον καὶ χαριέστερον ἐπιστραφῶσι, τόσῳ τὸ καλλίτερον. Τὰ 90 ἔτη, τα παρελθόντα, ἀφ' ὅτου κατέλιπον τὰς Ἀθήνας, ἤλλαξαν ὅλως τὰς περιστάσεις οἱ δὲ λόγοι, οἵτινες ἐπιστεύετο ὅτι ἐδικαίουν καὶ τὸν ἀφαιρέσαντα αὐτὰ Ἔλγιν καὶ τὴν δεχθεῖσαν αὐτὰ Ἀγγλικὴν κυβέρνησιν, ἐξέλιπον πάντες, ἢ συνηγοροῦσιν νῦν ὑπὲρ τῆς ἀποδόσεως τῶν μαρμάρων εἰς τὴν ἐθνικὴν καὶ φυσικὴν αὐτῶν πατρίδα. Ἡ προστασία τῶν μοναδικῶν ἐκείνων κειμηλίων, τὰ συμφέροντα τῶν καλλιτεχνῶν, ἡ ἔπαρσις ἐπὶ ἐθνικῷ ἀποκτήματι καὶ ἡ δύναμις τῆς ἀδρανείας δὲν ἐπέτρεψαν μέχρι τοῦδε νὰ καταστεθῶσιν αὖθις τὰ ἱερὰ συντρίμματα ὅπου ἐτέθησαν πρὸ δισχιλίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Φειδίου. Συνειθίσαμεν νὰ λέγωμεν, ὅτι τὰ ἀτίμητα ἔργα ἐν Λονδίνῳ μὲν εἶνε ἀσφαλῆ, θὰ διέτρεχον δὲ κινδύνους ἐν Ἑλλάδι· ὅτι ἐνταῦθα θαυμάζονται ὑπὸ τῶν ἐραστῶν τῆς τέχνης ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα, ἐνῷ ἐν Ἑλλάδι θὰ ἐθάπτοντο ἀθέατα· ὅτι τὰ ἐλγίνεια μάρμαρα ἀποτελοῦσι νῦν «ἀγγλικὸν συμφέρον»· ὅτι, ἀφοῦ ἀνήκουσιν εἰς τὸ ἔθνος ἀπὸ 72 ἐτῶν, παρῆλθεν ὁ καιρὸς τῆς ἀποδόσεως. Ἀλλ' ἕκαστον τῶν ἐπιχειρημάτων τούτων εἶνε σόφισμα, ἀληθὲς δ' εἶνε ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον. Τὰ μάρμαρα θὰ ἦσαν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ἀσφαλέστερα ἢ ἐν Λονδίνῳ κατ' ἀνθρωπίνης ἐπιβουλῆς, ἐνῷ δὲ τὸ κλίμα καὶ ὁ καπνὸς τοῦ Λονδίνου φθείρουσι βραδέως τὴν λείαν αὐτῶν ἐπιφάνειαν, ὁ καθαρὸς τῆς Ἀκροπόλεως ἀὴρ θὰ προεφύλαττεν αὐτὰ ἐπὶ αἰῶνας. Αἱ Ἀθῆναι εἶνε νῦν ἀρχαιολογικὸν κέντρον σπουδαιότερον τοῦ Λονδίνου, οἱ δὲ σπουδασταὶ τῆς τέχνης ἀνὰ τὸν κόσμον θὰ κερδήσωσιν ἀνυπολογίστως δυνάμενοι νὰ θαυμάσωσι τὰ κοσμήματα τοῦ Παρθενῶνος ἡνωμένα ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Παρθενῶνος. Τὰ μάρμαρα εἶνε πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος χιλιάκις προσφιλέστερα καὶ σημαντικώτερα, ἢ πρὸς τὸ Ἀγγλικόν, ὅπερ ἁπλῶς τὰ ἠγόρασε, τί δὲ εἶνε τὰ 74 ἔτη τῆς ἐν Βρετανικῷ Μουσείῳ ἐξορίας των, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ 2,240 ἔτη τῆς ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως διαμονῆς; Τὸ κύριον ἐπιχείρημα, ὅπως ἀφεθῶσι τὰ μάρμαρα ἐν Λονδίνῳ, εἶνε ὅτι, ἐνταῦθα μὲν εἶνε ἀσφαλῆ, οὐδεὶς δὲ γινώσκει τί θὰ ἐπάθαινον ἐν Ἀθήναις. Ἐκ μιᾶς ἀπόψεως εἶνε βεβαίως ἀσφαλῆ ἐν Λονδίνῳ. Ἀλλὰ κεῖνται εἰς τὸ μέσον πολυανθρώπου ἄστεως, οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ἐγγυηθῇ, ὅτι τὸ Μουσεῖον δὲν θὰ καταστραφῇ ποτε ὑπὸ μεγάλης πυρκαϊᾶς. Καὶ οἱ κίνδυνοι ἐκ πολιτικῆς συγκινήσεως ἢ ὀχλαγωγίας δὲν εἶνε ἐν Ἀθήναις μείζονες, ἢ ἐν Λονδίνῳ. Ἐνῷ Παρίσιοι, Βερολῖνον, Βιέννη καὶ Ρώμη ἐγένοντο ἀπὸ 50 ἐτῶν θέατρα φοβερῶν μαχῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς, ἐν Ἀθήναις οὐδὲν συνέβη παραπλήσιον ἀπὸ τῆς ἀνιδρύσεως τοῦ βασιλείου. Ἄλλως τε, καὶ ἐν περιπτώσει στάσεως, ἢ καταστροφῆς πυρός, ἡ Ἀκρόπολις θὰ ἔμενεν ἄθικτος. Καὶ αὐτὸς ὁ κανονοβολισμὸς τῆς πόλεως δὲν θὰ ἤγγιζε τὴν Ἀκρόπολιν ἄνευ μεμελετημένης κακοβουλίας. Τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Μουσεῖον εἶνε χῶρος ἰδεωδῶς ἀσφαλὴς κατὰ παντὸς κινδύνου ἐκ πυρκαϊᾶς, ἐκ τυχαίας βλάβης, ἐξ ἐμφυλίου ἢ ξενικοῦ πολέμου. Εἴθε νὰ ἦσαν ἐξ ἴσου ἀσφαλεῖς καὶ αἱ συλλογαὶ τοῦ Λούβρου, τῆς Ἐθνικῆς Πινακοθήκης καὶ τοῦ Βατικανοῦ! Συνέπεσε δ' ὁ ἰδεωδῶς ἀσφαλὴς χῶρος πρὸς τήρησιν ἀτιμήτων λειψάνων νὰ εἶνε ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος, ἐφ' οὗ ἐστήθησαν πρὸ δισχιλίων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν ὑπὸ ἐνδόξου ἀνδρὸς καὶ θαυμασίου λαοῦ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅτι τὰ ἐλγίνεια μάρμαρα εἶνε ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Βλουμσβουρῆ ἀσφαλῆ κατὰ πυρκαϊᾶς ἢ ὀχλαγωγίας, τὸ κλίμα ἀποβαίνει αὐτοῖς βλαβερόν, ἐνῷ τοὐναντίον τὸ κλίμα τῆς Ἀκροπόλεως θὰ συνετήρει αὐτὰ κάλλιον παντὸς ἄλλου ἐν Εὐρώπῃ.

Ἄπελθε εἰς τὸ Μουσεῖον, ἀναγνῶστα, καὶ ἴδε τὰς ραγάδας, αἵτινες κατέφαγον σκληρῶς τὰ στήθη τοῦ Ἰλισσοῦ! Αἱ ραγάδες αὗται πληροῦνται νυχθημερὸν καπνοῦ γαιανθράκων, μάτην δὲ τὰ μάρμαρα πλύνονται καὶ καθαρίζονται διὰ μεγάλης δαπάνης καὶ ἐκτιθέμενα εἰς κινδύνους. Ἄλλως δέ, τὰ ἐλγίνεια μάρμαρα δὲν εἶνε ἀγάλματα· Εἶνε ἀρχιτεκτονικὰ τμήματα μοναδικοῦ κτιρίου, τοῦ περιφημοτάτου ἐν τῷ κόσμῳ κτιρίου, ὅπερ, καίπερ ἠρειπωμένον, ἵσταται ἔτι ὡς τὸ ἐθνικὸν παλλάδιον γενναίου λαοῦ, ἀποτελεῖ δὲ προσκύνημα τῆς πεπολιτισμένης ἀνθρωπότητος. Ὁ πεπολιτισμένος ἀνήρ, ὁ ἐπισκεπτόμενος νῦν τὴν Ἀκρόπολιν, βλέπει ἓν μέρος τῆς ζωοφόρου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης ἐκ γύψου, *διότι τὸ πρωτότυπον εὑρίσκεται ἐν Λονδίνῳ*, βλέπει ὅτι μία τῶν ὑποστηριζουσῶν τὸ Ἐρεχθεῖον Καρυατίδων εἶνε ἀντίγραφον, *διότι τὸ πρωτότυπον εὑρίσκεται ἐν Λονδίνῳ*, βλέπει ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος τὰ κενά, ἅτινα κατέλιπον ἐπὶ τῆς ζωοφόρου καὶ τῆς μετόπης οἱ δύο πρεσβευταί. Ἡμεῖς οἱ Ἄγγλοι ἀφῃρέσαμεν καὶ κατακρατοῦμεν οὐσιώδη τμήματα μεγάλου ἐθνικοῦ κτιρίου, οὗ ἡ πληρωθεῖσα ὄψις, ὡς ποτε ὁ Οἰδίπους ἐν Κολωνῷ, δεικνύει κενὰς τὰς ὀπάς, ἐξ ὧν ἀφῃρέσαμεν αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Φειδίου. Ὅτε ὁ λόρδος Ἔλγιν διέπραξε τὴν φοβερὰν σύλησιν, ἐπίστευεν ἴσως ἐντίμως, ὅτι διέσωσεν ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος πολύτιμα συντρίμματα. Οἱ Τοῦρκοι οὐδαμῶς ἐκήδοντο αὐτῶν, οἱ δ' ὀλίγοι Ἕλληνες οὔτε νὰ στενάζωσιν ἐτόλμων. Ἀλλὰ νῦν τὰ πάντα μετεβλήθησαν. Διὰ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος τὰ ἐρείπια τῆς Ἀκοπόλεως εἶνε ἱερώτερα, ἢ οἱονδήποτε ἄλλο μνημεῖον δι' οἱονδήποτε ἄλλον λαόν, διότι ἀποτελοῦσι τὸ ὁρατὸν σύμβολον τῆς ἐθνικῆς ὑπάρξεως καὶ ἀναγεννήσεως. Ἄνευ τῶν ἐνδόξων παραδόσεων τῶν Ἀθηνῶν ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ ἐφείλκυε τὸν συμπάθειαν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου καὶ δὲν θ' ἀνιδρύετο διὰ τῆς βοηθείας αὐτοῦ εἰς ἐλεύθερον κράτος, ἡ δὲ Κόρινθος, ἐκτεινομένη παρὰ δύο θαλάσσας, θὰ εἶχε πολλῷ εὐλογωτέρας ἀξιώσεις τῆς πρωτευούσης. Ἀλλ' ἡ Ἀκρόπολις καθίστα ἀδύνατον οἱανδήποτε ἄλλην πρωτεύουσαν πλὴν τῶν Ἀθηνῶν, συνδέει δ' ὅλην τὴν νέαν Ἑλλάδα πρὸς τὴν ἀρχαίαν δόξαν. Οὕτως ἡ Ἀκρόπολις εἶνε διὰ τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα τὸ μέγα ἐθνικὸν σύμβολον, πολλῷ πλέον, ἢ ὁ Φάρος καὶ ὁ Παλατῖνος λόφος διὰ τὴν Ῥώμην, ἡ Μητρό-

* «Νέα Ἡμέρα», φυλ. 835.

πολις καὶ τὸ Παλαιὸν Παλάτιον διὰ τὴν Φλωρεντίαν, ὁ Ναὸς τῆς Παναγίας καὶ τὸ Λοῦβρον διὰ τοὺς Παρισιους, ἡ Μονὴ τῆς Οὐεντμινστέρης καὶ ὁ Πύργος διὰ τὸ Λονδῖνον. Ἡ Ῥώμη, ἡ Φλωρεντία, οἱ Παρίσιοι, τὸ Λονδῖνον ἔχουσι πληθὺν ἱστορικῶν μνημείων, ἔνδοξον ἱστορίαν πολλῶν αἰώνων, πολλὰς δὲ φάσεις ἐθνικῆς προόδου. Ἀλλ' αἱ Ἀθῆναι ἔχουσιν ἓν καὶ μόνον μνημεῖον. Ὅλη ἡ Ἑλλὰς συγκεντροῦται περὶ τὰς Ἀθήνας, ὁ δ' Ἀθήνας λέγων ἐννοεῖ τὴν Ἀκρόπολιν καὶ τοὺς ἐγγὺς λόφους. Πρὸς τὸν φιλοπάτριδα Ἀθηναῖον σήμερον ἡ Ἀκρόπολις εἶνε συγχρόνως καὶ ἡ Μονὴ τῆς Οὐεντμινστέρης καὶ Πύργος καὶ Ἅγιος Στέφανος καὶ πάντα τὰ ἱστορικὰ ἡμῶν μνημεῖα ὁμοῦ, ἡ δὲ διήμερας καὶ νυκτὸς θέα τοῦ μονήρους ἐκείνου καὶ ἐκτεταμένου σωροῦ τῶν ἐρειπίων, φέρουσα σιωπηλὰ μηνύματα ἐκ τοῦ παρελθόντος, ἐμποιεῖ εἰς τὴν φαντασίαν εὐαισθήτου λαοῦ ἐντύπωσιν πολλῷ μείζονα, ἢ ἡ θέα τῆς Μονῆς εἰς τὸν ἀστὸν τοῦ Λονδίνου, ἀνὰ πᾶσαν δὲ πρωΐαν καὶ ἑσπέραν ὁ Ἀθηναῖος ὑψῶν τὰ ὄμματα πρὸς τὴν Ἀκρόπολιν, βλέπει τὰ τραύματα, ἅτινα κατήνεγκεν ἐν καιροῖς ταπεινώτεως εἰς τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ ἱερὸν πλούσιος Ἄγγλος. Τίνα ἀγανάκτησιν δὲν θὰ ἠσθάνοντο οἱ Ἄγγλοι, ἐὰν ἤξευρον, ὅτι ἡ Μονὴ ἐσυλήθη κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον καὶ ὅτι τὸ ἐξομολογητήριον, ὁ βωμὸς καὶ οἱ τάφοι τῶν βασιλέων ἀπήχθησαν, καθ' οὓς χρόνους ἡ χώρα κατείχετο ὑπὸ ἐχθρῶν, ἵνα πλουτήσωσι τὴν συλλογὴν ἐρασιτέχνου ὁσφρανθέντος ἐπιτυχῆ συναλλαγήν; Ἀλλὰ καὶ ἡ παραβολὴ αὕτη δὲν εἶνε ἀκριβής, διότι τὰ ἐλγίνεια μάρμαρα δὲν εἶνε ἀγάλματα ἢ σαρκοφάγα. Εἶνε ἀπαραίτητα τμήματα τοῦ συμμετρικωτάτου τῶν ὑπὸ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἀνεγερθέντων μνημείων.

Φυσικῷ τῷ λόγῳ. αἱ ἐν Ἑλλάδι εὑρισκόμεναι ἀρχαιότητες διαφέρουσι πρὸς τὸ ὅλον ἔθνος πολλῷ πλειότερον, ἢ τὰ ἔθνη τὰ ἁπλῶς ἀγοράσαντα αὐτάς. Οὐδεὶς λαὸς φρουρεῖ τὰ ἐθνικὰ αὐτοῦ μνημεῖα ζηλοτυπώτερον τῶν Ἑλλήνων, διότι ἀποτελοῦσι τοὺς τίτλους των ἐπὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ κόσμου καὶ τὸ σύμβολον τοῦ παρελθόντος μεγαλείου των. Κατὰ μετρίους ὑπολογισμοὺς τὰ ἐρείπια καὶ τὰ μουσεῖα στοιχίζουσι κατ' ἔτος εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν περὶ τὰς ἑκατὸν χιλιάδας λιρῶν. Συνετάχθησαν αὐστηρότατοι νόμοι ἀπαγορεύοντες τὴν ἐξαγωγὴν καὶ τοῦ ἐλαχίστου συντρίμματος, ἰσχυροτάτη δὲ κυβέρνησις δὲν κατώρθωσεν ἐπ ἐσχάτων νὰ μεταφέρῃ ἐξ Ὀλυμπίας εἰς Ἀθήνας τὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους, οὐ χάριν πρόκειται νῦν νὰ προικισθῇ ἡ Ἦλις διὰ νέας σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἡ Ἑλλὰς βρίθει νῦν Μουσείων. Μόναι αἱ Ἀθῆναι ἔχουσιν 7—8, ἐξ ὧν τρία, τὰ κυριώτερα, εἶνε ἐθνικά, εἶνε δὲ πάντα καλῶς διατεταγμένα καὶ εὐπρόσιτα ὅσον τὰ Μουσεῖα οἱασδήποτε εὐρωπαϊκῆς πρωτευούσης. Ἡ ἀξία των αὐξάνει ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀπὸ μηνὸς εἰς μῆνα. Ὀρθότατα σκεφθέντες οἱ Ἕλληνες ἵδρυσαν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως εἰδικὸν Μουσεῖον, ἀπαραίτητον εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς τέχνης· Ἐκεῖ κατάκεινται τὰ ἑξαίσια ἀνάγλυφα τῆς Νίκης, ἐκεῖ τὰ ἀπεσπασμένα συντρίμματα τῶν ἀετωμάτων, τῶν μετοπῶν καὶ τῆς ζωοφόρου τοῦ Παρθενῶνος, ἐκεῖ τὰ ἀρχαϊκὰ ἀγάλματα τῶν ὑπὸ τοῦ Ξέρξου ἐμπρησθέντων ναῶν. Μόνα τὰ τελευταῖα ταῦτα θὰ ἤρκουν ὅπως καταστήσωσι τὸ μικρὸν ἐκεῖνο Μουσεῖον ὑπέρτερον πάσης ἄλλης ἐν τῷ κόσμῳ συλλογῆς πρὸς σπουδὴν τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης. Ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν ἡ Ἀκρόπολις ἐγένετο τὸ φυσικὸν ἐντευκτήριον τῶν ἐρασιτεχνῶν. Ἕλληνες, Ἄγγλοι, Γερμανοί, Γάλλοι ἵδρυσαν ἰδίας Ἀρχαιολογικὰς Ἑταιρίας καὶ Σχολάς, καὶ τὰ ἄλλα δ' ἔθνη ἔχουσιν ἴδια κέντρα μελέτης. Ἐνὶ λόγῳ αἱ Ἀθῆναι ἐγένοντο διεθνὲς ἀρχαιολογικὸν σχολεῖον πολλῷ σπουδαιότερον τοῦ Λονδίνου.

Ἐν τίνι λοιπὸν δικαιώματι ἐξακολουθοῦμεν ἀποστεροῦντες τοὺς πανταχόθεν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου συρρέοντας εἰς Ἀθήνας προσκυνητὰς οὐσιώδη τμήματα τοῦ μοναδικοῦ κτιρίου, ὅπερ ἔρχονται νὰ σπουδάσωσι καὶ οὐ τὰ κοσμήματα ἀποβάλλουσι τὸ ἥμισυ τῆς καλλιτεχνικῆς των ἀξίας καὶ τοῦ ἱστορικοῦ των νοήματος μετενεχθέντα εἰς ἀπόστασιν τετρακισχιλίων μιλίων; Ὁ ἥκιστα εἰδήμων παρατηρεῖ ἐκ πρώτης ὄψεως πόσον κερδαίνουσι τὰ καλλιτεχνήματα τοῦ Φειδίου θαυμαζόμενα ὑπὸ τὸν Ἀττικὸν ἥλιον, ἐγγὺς τοῦ κτιρίου, οὗ ἀπετέλουν μέρος. Αἱ ἠρειπωμέναι στῆλαι ἐξηγοῦσι τὰς γλυφὰς καὶ αἱ γλυφαὶ δίδουσι ζωὴν καὶ φωνὴν εἰς τὰς στήλας. Οἱ ἡμίθεοι φαίνονται ἀποναρκωθέντες ἐν τῇ ὁμίχλῃ τοῦ Λονδίνου. Ὑπὸ τὸν πάτριον ἥλιον θ' ἀνέπνεον. Ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πᾶν σύντριμμα τῶν γλυφῶν τοῦ Φειδίου φαίνεται οἰονεὶ ὁστοῦν ἥρως. Ἐν τῷ Λονδινείῳ Μουσείῳ τὰ ἀνάγλυφα διεγείρουσι τὴν περιέργειαν, δὲν ἐμπνέουσιν ὅμως οἷαν οἱ τάφοι τῶν βασιλέων καὶ τῶν ποιητῶν ἐν τῇ Μονῇ εὐλάβειαν. Οἱ ἐξαίρετοι τοῦ Μουσείου διευθυνταί, κατανοήσαντες τοῦτο, ἔταξ'αν παντοῖα σχέδια καὶ προπλάσματα ἐξηγοῦντα εἰς τὸν θεατὴν τὸ σχῆμα τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὴν ἐν τῷ Παρθενῶνι θέσιν τῶν γλυφῶν. Ἀπεπειράθησαν νὰ φέρωσι τὴν Ἀκρόπολιν εἰς τὴν ἐλγίνειον αἴθουσαν, ἀντὶ νὰ πέμψωσιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐλγινείου αἰθούσης. Φαντάσθητε τοὺς τάφους τῶν ἡμετέρων βασιλέων μετενεχθέντας ἐκ τῆς Μονῆς εἰς μουσεῖόν τι τῆς Πετρουπόλεως καὶ τοὺς Ῥώσους φύλακας θέτοντας ἐγγὺς μικρὸν ὁμοίωμα τῆς Μονῆς, ὅπως οἱ Μοσχοβῖται κατανοήσωσι κάλλιον τὸ genium loci! Ἐκ μιᾶς μετόπης τὸ ἥμισυ περιέχει τὸ Μουσεῖον τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ κατάκειται ἐν Λονδίνῳ. Οὕτως ἐκ συμπλέγματος, ὅπερ ἐπενόησεν ἀπαράμιλλος μεγαλοφυΐα καὶ ὅπερ εὐτυχῶς περιεσώθη ἀκέραιον, ἐνταῦθα μὲν βλέπει τις τὸ ἥμισυ μαρμάρινον καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ γύψινον, ἐπὶ δὲ τῆς Ἀκροπόλεως μαρμάρινον τὸ ἄλλο ἥμισυ καὶ γύψινον τὸ ἐλλεῖπον.

Ἐὰν σεβώμεθα ἐντίμως τὴν τέχνην, ἡ κοσμιότης ἐπιβάλλει ν' ἀποτελεσθῇ ἀκέραιον τὸ ἀρχικὸν σύμπλεγμα. Μὴ φανταζώμεθα, ὅτι δεικνύομεν εὐλάβειαν πρὸς ἔξοχον δαιμόνιον διχοτομοῦντες τὰ ἔργα του καὶ ἐπιδεικνύοντες αὐτὰ χωριστὰ εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς Εὐρώπης ὡς οἱ μοναχοὶ τοῦ Μεσαιῶνος ἐνόμιζον, ὅτι ἐτίμων τὸν πάτρωνά των ἅγιον δεικνύοντες ἐδῶ τὸ σκέλος του καὶ ἐκεῖ τὸν βραχίονά του. Οὐδεὶς ἐχέφρων σκέπεται περὶ παλινορθώσεως τοῦ Παρθενῶνος, οὐδὲ πρόκειται νὰ τεθῶσι τὰ μάρμαρα αὖθις ἐπὶ τοῦ ἀετώματος. Δύναται μόνον νὰ τεθῇ εἰς τὴν ἀρχικὴν της θέσιν ἡ ζωοφόρος τῆς Ἀπτέρου Νίκης καὶ νὰ ἀποδοθῇ ἡ Καρυάτις εἰς τὰς βασταζούσας τὸ Ἐρεχθεῖον ἀδελφάς της!... Δὲν προτιθέμεθα σήμερον ν' ἀνακινήσωμεν τὸ ζήτημα τῆς ἀρχικῆς ἁρπαγῆς. Εὐτυχῶς τὴν φήμην τοῦ ἀγγλικοῦ ὀνόματος διέσωσεν ἡ εὐγενὴς διαμαρτύρησις τοῦ Βύρωνος, ἥτις θὰ ἐπιζήσῃ τῶν ὀνομάτων τοῦ Ἔλγιν καὶ τοῦ Ἡροστράτου. Ὁπωσδήποτε ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ Βύρωνος καὶ τοῦ Ἔλγιν τὰ πάντα ἤλλαξαν. Αἱ Ἀθῆναι εἶνε σήμερον πόλις κυβερνωμένη κανονικῶς, συχναζομένη ὑπὸ ξένων, πολυάνθρωπος ὡς ἡ Φλωρεντία καὶ ἡ Ἐνετία, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν δ' ἔθνος, καίπερ μικρόν, εἶνε ἄξιον τιμῆς ὡς ἡ Ὁλλανδία, τὸ Βέλγιον, ἡ Δανία, ἡ Ἐλβετία. Θὰ σκώμματα τῶν ἐν ἐν ταῖς λέσχαις εὐπατριδῶν περὶ τῆς ἑλληνικῆς ὀχλοκρατίας καὶ τοῦ ἀμφιβόλου ἑλληνικοῦ αἵματος οὐδαμῶς παραλλάσσουσι τοὺς ὅρους τοῦ ζητήματος. Ἡ Ἑλλὰς εἶνε νῦν φίλον ἔθνος μετὰ κανονικῆς κυβερνήσεως. Ἐγένετο ἐν διαστήματι εἴκοσιν ἐτῶν χώρα εὐτακτος, προσιτὴ τοῖς πᾶσι καὶ μέγα κέντρον καλλιτεχνικῆς σπουδῆς. Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἡ Ἀκρόπολις ἔχει μείζονα σημασίαν, ἢ ἡ Μελίτη καὶ τὸ Γιβραλτὰρ διὰ τὴν Ἀγγλίαν, τὸ ζήτημα δ' εἶνε ἐπὶ πόσον χρόνον ἡ Ἀγγλία ἐξ ἀμαθοῦς ἀντιλήψεως τῶν συμφερόντων τῆς τέχνης, θὰ ἐξακολουθήσῃ ἐπιβάλλουσα ἀφόρητον ταπείνωσιν εἰς μικρόν, ἀλλ' εὐαίσθητον καὶ φίλον ἔθνος· Πῶς θὰ γίνῃ ἡ ἀπόδοσις κρίνω περιττὸν νὰ συζητήσω ἐνταῦθα, προδήλως ὅμως θὰ προηγηθῇ διεθνής τις συνθήκη. Τὸ πολὺ τοῦ Παρθενῶνος εὑρίσκεται νῦν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ τὸ Λονδῖνον κατέχει τὰ πολυτιμότερα τμήματα τοῦ ἀετώματος, κατέχουσι δὲ καὶ οἱ Παρίσιοι μίαν νοτίαν μετόπην, τεμάχιά τινα τοῦ δυσμικοῦ ἀετώματος καὶ μικρὸν τμῆμα τῆς ἀνατολικῆς ζωοφόρου. Ἐν Λονδίνῳ ὑπάρχουσι 15 μετόπια ἐκ τῶν ἀρχικῶν 92. Ὅ,τι ἐσώθη ἐκ τῶν λοιπῶν κεῖται ἔτι εἰς τὴν θέσιν του ἢ ἐν τῷ Μουσείῳ τῆς Ἀκροπόλεως. Ἐν Λονδίνῳ ὑπάρχει τὸ μεῖζον μέρος τῆς νοτίας, βορείας καὶ ἀνατολικῆς ζωοφόρου. Τὸ λοιπὸν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως, πλὴν τοῦ ἐν Παρισίοις συντρίμματος.

Εὐτυχῶς ἡ θαυμασία δυτικὴ ζωοφόρος μένει σχεδὸν ἀκεραία εἰς τὴν θέσιν της. Νῦν ἡ Ἀκρόπολις περιέχει· 1) ὅ,τι ἐσώθη ἐκ τοῦ κτιρίου· 2) μεγάλα τινὰ συντρίμματα τῶν δύο ἀετωμάτων· 3) ὅ,τι ἀπελείφθη ἐκ τῶν 92 μετοπῶν πλὴν 16· 4) περὶ τὸ ἓν τρίτον τῆς ζωοφόρου. Τῆς διεθνοῦς συνθήκης, δι' ἧς θὰ ἑνωθῶσιν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως πάντα τὰ διεσπαρμένα συντρίμματα, θὰ συμμετάσχῃ προθύμως καὶ ἡ Γαλλία, καταθέτουσα τὴν μικρὰν αὐτῆς εἰσφορὰν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς. Οἱ Ἕλληνες θὰ ἐδέχοντο πάντα δῶρον. Ἀλλὰ δὲν θὰ ἤρμοζεν εἰς τὴν ἡμετέραν τιμὴν ταπεινὴ συναλλαγή. Ἂς καθῶσι τὰ 35000 ἀργύρια (ἅτινα ἐδώκαμεν εἰς τὸν λόρδον). Τὰ μάρμαρα τοῦ Παρθενῶνος πρέπει νὰ ἀποδοθῶσιν, ὡς ἡ Ἑπτάνησος καὶ ἡ Ἐλιγολάνδη, εἰς τοὺς νομίμους κτήτορας διότι τὴν ἀγαθὴν φήμην τῆς Ἀγγλίας τάσσομεν ὑπεράνω ἀδίκου ἁρπαγῆς. Τὸ δέον συμβόλαιον πρέπει νὰ συντάξῃ ὁ Ἄγγλος ἐκεῖνος, ὃν ὁ κόσμος γινώσκει ὡς λάτριν τοῦ Ὁμήρου καὶ οὗ τὸ ὄνομα συνδέουσιν οἱ Ἕλληνες πρὸς τὰς ἐλπίδας τῆς πατρίδος των. Τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν Ἑλλήνων, τὰ εὐχαριστήρια τῆς Εὐρώπης, τὸν σεβασμὸν τῶν ἀπανταχοῦ γῆς τιμίων ἀνδρῶν ἀπέσπασεν ὁ Γλάδστων, ὅτε ἤνωσε τοὺς Ἰονίους πρὸς τοὺς συμπολίτας των. Ἀλλὰ διαρκεστέραν καὶ κατανυκτικωτέραν εὐγνωμοσύνην θὰ δρέψῃ ἐπαναφέρων εἰς τὸν εὐγενῆ βράχον, πρὸς ὃν συνδέονται τόσαι ἀναμνήσεις τῆς ἀνθρωπότητος, τὰ ἀμίμητα μάρμαρα, ἅτινα ἐστήθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Φειδίου ἐν ἐπισήμῳ στιγμῇ τῆς παγκοσμίου ἱστορίας καὶ ὧν ὁ διασκορπισμὸς εἰς τὰ μουσεῖα τῆς Εὐρώπης, ἐν ὀνόματι δήθεν τῶν συμφερόντων τῆς τέχνης, ἀποτελεῖ σκληρὰν εἰρωνείαν».

ΡΩΣΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Η ΑΜΑΞΑ

ΕΚ ΤΩΝ ΤΟΥ Ν. ΓΟΓΟΛ

(Διήγημα)

Ἡ πολίχνη Β* εἶχεν ἀναλάβῃ φαιδρὰν ὄψιν, ἀφ' ὅτου μετεστάθμευσεν ἐν αὐτῇ τὸ*** ἱππικὸν σύνταγμα, ἐνῷ πρὸ τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ φοβερὰ ἐπεκράτει πλῆξις.

Ἂν διήρχεσό ποτε δι' αὐτῆς καὶ παρετήρεις τοὺς χαμηλοὺς κεχρισμένους οἰκίσκους της, οἵτινες ἔβλεπον πρὸς τὴν ὁδὸν μετ' ἀληθοῦς σκαιότητος, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐκφράσῃς πᾶν ὅ,τι ἠσθάνετο ἡ καρδία σου: θὰ ἠσθάνεσο τοιαύτην πλῆξιν, ὡς ἂν ἔχασες εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον, ἢ σοὶ διέφυγεν ἀκαταλλήλως ἀνησία τις, — ἐνὶ λόγῳ θὰ σοὶ ἐπροξένει δυσάρεστον ἐντύπωσιν. Ὁ πηλὸς εἶχε καταπέσῃ ἀπὸ τῶν τοίχων ἐκ τῆς βροχῆς, καὶ ἀντὶ λευκῶν ἦσαν οὗτοι κατάστικτοι· αἱ στέγαι εἶσαν κεκαλυμμέναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ καλάμων, ὡς εἴθισται εἰς τὰς μεσημβρινὰς πόλεις τῆς Ῥωσίας. Τὰ κηπάρια, χάριν καλλιτέρας θέας, πρὸ πολλοῦ εἶχε διατάξῃ ὁ δήμαρχος νὰ τὰ καταστρέψωσιν. Οὐδὲ ψυχὴν δύνασαι νὰ συναντήσῃς εἰς τὰς ὁδούς, ἐκτὸς ἀλέκτορός τινος διαβαίνοντος τὸ λιθόστρωτον μαλακὸν ὡς πτίλον ἐκ τῆς ἐπικαθημένης κόνεως, ἥτις, εἰς τὴν μικροτέραν βροχὴν μεταβάλλεται εἰς πηλόν, καὶ τότε δὲ αἱ ὁδοὶ τῆς πολίχνης Β* πληροῦνται ὑπὸ τῶν εὐτραφῶν ἐκείνων ζώων, τὰ ὁποῖα ὁ αὐτόθι δήμαρχος ἀπεκάλει *Φραντσέζους*. Ἐξάγοντα ἐκ τοῦ λουτροῦ των τὰ σοβαρὰ ρύγχη αὐτῶν ἐκβάλλουσι τοιούτους γρυλλισμούς, ὥστε ὁ διαβαίνων ταξειδιώτης δὲν ἔχει ἢ νὰ ἐξαναγκάζῃ τοὺς ἵππους του εἰς ταχυτέραν φυγήν. Ἀλλά, δυσκόλως δύναταί τις νὰ συναντήσῃ ταξειδιώτην εἰς τὴν πολίχνην Β*. Σπανίως, πολὺ σπανίως γαιοκτήμων τις, κάτοχος ἑνδεκα εἰλώτων, φορῶν βαμβακερὸν σουρτοῦκον διατρέχει τὴν ὁδὸν ἐπὶ δίφρου ἢ μᾶλλον κάρρου προβάλλων διὰ μέσου σάκκων ἀλεύρου, καὶ κεντῶν τὴν ὑπόφαιον φορβάδα του, κατόπιν τῆς ὁποίας τρέχει ἱππάριον. Καὶ αὐτὴ ἡ πλατεῖα τῆς ἀγορᾶς ἔχει θλιβεράν τινα ὄψιν: ἡ οἰκία τοῦ ράπτου προβάλλει ἠλιθίως, οὐχὶ κατὰ μέτωπον, ἀλλὰ διαγωνίως· ἀπέναντι αὐτῆς οἰκοδομεῖται ἐπὶ δεκαπέντε ἤδη ἔτη λιθόκτιστός τις οἰκοδομὴ μὲ δύο παράθυρα· ἀπωτέρω ἵσταται μεμονωμένον σανίδινον περίφραγμα, βεβαμμένον διὰ φαιᾶς παρεμφεροῦς πρὸς τὸν πηλὸν χροιᾶς ὅπερ, ὡς ὑπόδειγμα τῶν λοιπῶν οἰκοδομῶν, ἀνήγειρεν ὁ δήμαρχος κατὰ τὴν νεότητά του, ὅτε δὲν εἶχεν ἀκόμη τὴν συνήθειαν νὰ κοιμᾶται ἀμέσως μετὰ τὸ γεῦμα καὶ νὰ πίνῃ διὰ τὴν νύκτα ἐκχύλισμά τι, παρασκευαζόμενον ἀπὸ ξηρὰ φραγκοστάφυλα· τὰ λοιπὰ ἦσαν ὅλα σχεδὸν αἰμασιαί. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πλατείας ἦσαν μικρὰ μαγαζεῖα· ἐν αὐτοῖς πάντοτε ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ ὁρμαθὸν κολλυρίων, γυναῖκα μὲ ἐρυθρὸν μανδήλιον ἓν πούτιον σάπωνος, φούντιά τινα πικρῶν ἀμυγδάλων, σφιρίδια διὰ τοὺς κυνηγοὺς καὶ δύο ἐμποροϋπαλλήλους παίζοντας ἀεννάως παρὰ τὴν θύραν. Ἀλλ' ἀφ' ὅτου ἦλθεν εἰς τὴν πολίχνην Β** τὸ ἱππικὸν σύνταγμα, τὰ πάντα μετεβλήθησαν: οἱ δρόμοι ἐπληρώθησαν, ἐγένοντο ζωηρότεροι — ἐνὶ λόγῳ ἔλαβον ἐντελῶς διάφορον ὄψιν: οἱ χαμηλοὶ οἰκίσκοι συχνάκις ἔβλεπον παρ' αὐτοὺς διερχόμενον εὔκαμπτον καὶ ὡραῖον ἀξιωματικὸν μετὰ λοφείου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, πορευόμενον πρὸς συνάδελφόν του, ἵνα συνδιαλεχθῶσι περὶ παραγωγῆς.... τοῦ ἀξιολογωτέρου καπνοῦ· ἐνίοτε δὲ νὰ παίξῃ εἰς τὸ χαρτοπαίγνιον τὸ ὄχημά του, ὅπερ ἠδυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν ὄχημα τοῦ συντάγματος, διότι χωρὶς τοῦτο νὰ ἐξέλθῃ τοῦ συντάγματος, μετήλλασσε δεσπότας περιερχόμενον εἰς τὴν κατοχὴν ἑνὸς ἑκάστου: σήμερον ἐπωχεῖτο αὐτοῦ ὁ ταγματάρχης, αὔριον τὸ ἔβλεπες εἰς τὸ ἁμαξοστάσιον τοῦ ὑπολοχαγοῦ, καὶ μετὰ μίαν ἑβδομάδα ἔβλεπες πάλιν, ὅτι ὁ ἁμαξηλάτης τοῦ ταγματάρχου τὸ ἔχριε διὰ λίπους. Τὰ μεταξὺ τῶν οἰκιῶν πλεκτὰ περιφράγματα ἦσαν ἐσπαρμένα ὑπὸ τῶν λευκῶν πηλικίων τῶν στρατιωτῶν ξηραινομένων εἰς τὸν ἥλιον· ἀπαραιτήτως εἰς πᾶσαν θύραν ἔβλεπέ τις καὶ φαιόχρουν μανδύαν στρατιώτου: καθ' ὁδὸν συνήντας στρατιώτας μὲ μεγάλους προκλητικοὺς μύστακας παρεμφερεῖς πρὸς ψήκτρας ὑποδημάτων. Οἱ μύστακες οὗτοι ἐφαίνοντο πανταχοῦ: ἂν συναθροίζωνται εἰς τὴν ἀγορὰν κορασίδες μετὰ πηλίνων ἀγγείων — ἐκ τῶν νώτων αὐτῶν ἀκρυβῶς προκύπτουσι μύστακες. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἔφερον ζωηρότητα εἰς τὴν συναναστροφήν, ἥτις μέχρι τοῦδε ἀπηρτίζετο μόνον ἐκ τοῦ δικαστοῦ, συγκατοικοῦντος μετά τινος διακονίσσης, καὶ τοῦ δημάρχου, ἀνδρὸς σώφρονος, ἀλλ' ἀπαραιτήτως κοιμωμένου καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν — ἀπὸ τοῦ γεύματος μέχρις ἑσπέρας, καὶ ἀπὸ τῆς ἑσπέρας μέχρι τοῦ γεύματος. Ἡ συναναστροφὴ ἐγένετο πολυπληθεστέρα, μᾶλλον ἐνδιαφέρουσα, ἀφ' ἧς ἐποχῆς μετετέθη ἐνταῦθα ἡ ἕδρα τοῦ διοικητοῦ τοῦ συντάγματος. Οἱ γαιοκτήμονες ὧν περιγράφω, περὶ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἠδύνατο νὰ μαντεύσῃ, ἤρχισαν νὰ ἐπισκέπτωνται τὴν πολίχνην συχνότερον, ὅπως συναντήσωσι τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ παίξωσι τὸ *μπάγκο*, ὅπερ καθ' ὑπερβολὴν ἤδη σκοτεινῶς ὠνειροπόλουν ἀπησχολημένοι ὑπὸ τῶν σπορῶν, τῶν παραγγελιῶν τῶν συζύγων των καὶ τοῦ κυνηγίου. Πολὺ λυποῦμαι, διότι δὲν δύναμαι νὰ ἐνθυμηθῶ, ἐκ ποίας περιστάσεως ἔτυχε νὰ δώσῃ ὁ διοικητὴς-στρατηγὸς μέγα γεῦμα: μεγάλαι πρὸς τοῦτο ἐγένοντο προπαρασκευαί: ὁ κρότος τῶν μαγειρικῶν μαχαιρῶν ἐν τῷ μαγειρείῳ τοῦ στρατηγοῦ ἠκούετο πολὺ ἔξωθεν τῆς πολίχνης· κυριολεκτικῶς πᾶν ὅ,τι ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἀγορὰν συνελέχθη διὰ τὸ γεῦμα, οὕτως ὥστε ὁ δικαστὴς μετὰ τῆς διακονίσσης του, ἐδέησε νὰ φάγῃ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τηγανίτας μετὰ γλυκύσματος. Ἡ μικρὰ αὐλὴ τοῦ οἰκήματος τοῦ στρατηγοῦ ἦτο πεπληρωμένη δίφρων καὶ ἁμαξῶν. Ἡ συναναστροφὴ συνίστατο ἐξ ἀνδρῶν — ἀξιωματικῶν καὶ τινων γαιοκτημόνων ἐκ τῶν περιχώρων. Ἐκ τῶν γαιοκτημόνων ὑπερεῖχεν ὁ Πυθαγόρας-Πυθαγόροβιτς Τσερτοκούτσκης, εἷς ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀριστοκρατῶν τῆς ἐπαρχίας Β, πλειότερον ὅλων θορυβῶν εἰς τὰς ἐκλογὰς καὶ ἀφιχθεὶς ἐν κομψῷ δίφρῳ. Εἶχεν ὑπηρετήσῃ ἄλλοτε εἰς ἱππικόν τι σύνταγμα καὶ ἦτο εἷς ἐκ τῶν διασημοτέρων καὶ διαπρεπεστέρων ἀξιωματικῶν· τοὐλάχιστον τὸν εἶδον εἰς πλείστους χοροὺς καὶ συναναστροφάς, ὅπου δήποτε παρέμεινε τὸ σύνταγμά του. Ἀλλὰ περὶ τούτου δύνανται νὰ μᾶς εἴπωσιν αἱ δεσποινίδες τῶν κυβερνείων τοῦ Ταμπὸφ καὶ Σημπίρσκ. Πολὺ ἐνδεχόμενον, ὅτι θὰ ἄφινε καὶ εἰς τὰ ἐπίλοιπα κυβερνεῖα εὐνοϊκὴν δι' ἑαυτὸν φήμην, ἂν δὲν ἀπεστρατεύετο ὑπὸ περίστασιν τινα, ἥτις συνήθως καλεῖται *δυσάρεστος ἱστορία*. Αὐτὸς εἶχε ραπίσῃ εἰς τὰ γηρατειά τού τινα, ἢ τὸν ἐρράπισαν, ἀκριβῶς περὶ τούτου δὲν ἐνθυμοῦμαι· τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε, ὅτι τὸν παρεκάλεσαν νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του. Ἄλλως τε τοῦτο οὐδόλως ἠλάττωσε τὴν βαρύτητά του· ἔφερε φράκον μὲ ὑψηλὴν τάλιαν, κατὰ τὸ σχέδιον τῆς στρατιωτικῆς στολῆς, εἰς τὰ ὑποδήματα πτερνιστῆρας καὶ ὑπὸ τὴν ῥῖνα μύστακα, διότι ἄνευ αὐτοῦ οἱ εὐπατρίδαι ἠδύναντο νὰ νομίσουν, ὅτι ὑπηρέτησεν εἰς τὸ πεζικόν, δι' ὅπερ περιφρονητικῶς ἐξεφράζετο οὗτος ἐνίοτε. Παρευρίσκετο εἰς τὰς πολυπληθεστέρας ἐμπορικὰς πανηγύρεις ἔνθα τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ῥωσίας, συνιστάμενον ἀπὸ τιτθάς, παιδία, κόρας καὶ εὐτραφεῖς γαιοκτήμονας, προσέρχεται νὰ διασκεδάσῃ, ἐπὶ διαφόρων ὀχημάτων παντοίου σχήματος καὶ τύπου, ὃν οὐδὲ καθ' ὕπνους εἶδε τίς ποτε. Διὰ τῆς ὀσφρήσεως ἀνεκάλυπτε τὸ μέρος ἔνθα διέμενεν ἱππικὸν σύνταγμα, καὶ πάντοτε μετέβαινεν ἵνα ἴδῃ τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς, μετ' ἐπιδεξιότητος ἐκάλπαζεν ἐνώπιον αὐτῶν ἐποχούμενος τοῦ ἐλαφροῦ του δίφρου καὶ ἐσχετίζετο πολὺ ταχέως. Κατὰ τὰς παρελθούσας ἐκλογὰς παρέθετο οὗτος μεγαλοπρεπὲς γεῦμα εἰς τοὺς εὐπατρίδας, κατὰ τὸ ὁποῖον ἀνήγγειλεν, ὅτι ἂν ἐκλεχθῇ αὐτὸς ἀντιπρόσωπος, θέλει ὑψώσῃ τὸ γόητρον τῶν εὐπατριδῶν. Ἐν γένει ἐφέρετο ὡς αὐθέντης· ἐνωμφεύθη

ἀρκετὰ ὡραίαν γυναῖκα, ἔλαβε δι' αὐτὴν προῖκα διακοσίους δούλους καὶ χιλιάδας τινὰς τοῖς μετρητοῖς. Τὰ μετρητὰ αὐθωρεὶ ἐχρησιμοποιήθησαν πρὸς ἀγορὰν τριῶν ζευγῶν πραγματικῶς ἐξαιρέτων ἵππων, ἐπιχρύσων κλείθρων ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἐξημερωμένου πιθήκου διὰ τὴν οἰκίαν καὶ Γάλλου τελετάρχου. Οἱ δὲ διακόσιοι εἵλωτες μετ' ἄλλων ἔτι διακοσίων ἰδικῶν του, ἦσαν ὑποθηκευμένοι δι' ἐμπορικάς τινας ἐπιχειρήσεις. Ἐνὶ λόγῳ ἦτο γαιοκτήμων καθὼς πρέπει — λαμπρὸς γαιοκτήμων. Ἐκτὸς αὐτοῦ εἰς τὸ γεῦμα τοῦ στρατηγοῦ, ἦσαν καὶ ἄλλοι τινὲς γαιοκτήμονες, ἀλλὰ περὶ αὐτῶν περιττὸς πᾶς λόγος. Ἅπαντες οἱ λοιποὶ ἦσαν στρατιωτικοὶ τοῦ αὐτοῦ συντάγματος καὶ δύο ἀνώτεροι ἀξιωματικοί. Ὁ εἷς ἦτο συνταγματάρχης καὶ ὁ ἕτερος, ἀρκετὰ παχὺς ταγματάρχης. Αὐτὸς δὲ ὁ στρατηγὸς ἦτο εὔσαρκος καὶ κατηφής, ἀλλὰ καλὸς ἀρχηγός, ὡς ἐξεφράζοντο περὶ αὐτοῦ οἱ ἀξιωματικοί. Ὡμίλει βαθυφώνως. Τὸ γεῦμα ἦτο καθ' ὑπερβολὴν ἐξαίρετον. Οἱ διάφοροι ἰχθύς, αἱ ὠτίδες, τὰ σπαράγγια, αἱ ὄρτυγες, αἱ πέρδικες, οἱ ἀμανίται ἐδείκνυον, ὅτι ὁ μάγειρος ἀπὸ τῆς προτεραίας δὲν εἶχε δοκιμάσει τὸ οἰνόπνευμα, καὶ τέσσαρες στρατιῶται μετὰ μαχαιρῶν ἀνὰ χεῖρας ἐβοήθουν αὐτὸν καθ' ὅλην τὴν νύκτα πρὸς παρασκευὴν τοῦ φρικασὲ καὶ ζελέ. Ἄβυσσος φιαλῶν μακρῶν μετὰ οἴνου λαφίτ, βραχειῶν μετὰ μαδέρας, ὡραία θερινὴ ἡμέρα, τὰ παράθυρα ὀρθάνοικτα, πινάκια πλήρη πάγου ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀνοικτὴ τραχηλιὰ εἰς τοὺς κατόχους πλατέων φράκων, διασταυρουμένη συνδιάλεξις, καλυπτομένη ὑπὸ τῆς βαθυφώνου τοῦ στρατηγοῦ φωνῆς καὶ ὁ διανεμόμενος καμπανίτης, — τὰ πάντα ἀνθημιλλῶντα πρὸς ἄλληλα. Μετὰ τὸ γεῦμα πάντες ἠγέρθησαν μετ' εὐαρέστου βάρους εἰς τοὺς στομάχους καὶ ἀνάψαντες τὰ μακρὰ ἢ βραχέα τσιμπούκιά των, ἐξῆλθον εἰς τὸ περίπτερον κρατοῦντες εἰς χεῖρας τὸ κύπελλον τοῦ καφέ.

— Νὰ τώρα εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν ἰδῇ, εἶπεν ὁ στρατηγός. Σὲ παρακαλῶ, φιλτατέ μοι, ἐπρόφερεν οὗτος, ἀποταθεὶς πρὸς τὸν ὑπασπιστήν του, ἀρκούντως ἐπιδέξιον καὶ ὡραῖον νεανίαν, πρόσταξε νὰ ὁδηγήσουν ἐδῶ τὴν φαιόχρουν φοράδα! Τώρα θὰ τὴν ἰδῆτε καὶ σεῖς. Καὶ ὁ στρατηγὸς ἀφῆκεν ἐκ τοῦ τσιμπουκίου του νέρος καπνοῦ.

— Δὲν ἠμπόρεσεν ἀκόμη νὰ ἀναπαυθῇ τὸ ζῶον· κατηραμένον μέρος· δὲν ὑπάρχει ἕνας σταῦλος καθὼς πρέπει. Ἐξαίρετος, πούφ, πούφ, φοράδα.

— Καὶ πρὸ πολλοῦ ἐξοχώτατε, πούφ, πούφ, τὴν ἔχετε; ἠρώτησεν ὁ Τσερτοκούτσκης.

— Πούφ, πούφ, πούφ, που... πούφ, ὄχι τόσον· πρὸ δύο μόνον ἐτῶν τὴν ἠγόρασα ἐκ τοῦ ἱπποφορβείου.

— Καὶ τὴν ἠγοράσατε συνειθισμένην ἢ ἐδῶ τὴν ἐσυνειθίσατε;

— Πούφ, πούφ, που, που, που... ου ου.. φ, ἐδῶ. Ταῦτα εἰπὼν ὁ στρατηγὸς ἐξηφανίσθη ἐν μέσῳ καπνοῦ.

Ἐν τοσούτῳ ἐκ τοῦ σταύλου προσέδραμε στρατιώτης, ἠκούσθη κτύπος ὁπλῶν, ἐπὶ τέλους ἀνεφάνη ἕτερος μὲ λευκὸν ἀμπέχονον, μὲ μαύρους ἀρειμανίους μύστακας ὀδηγῶν ἐκ τοῦ χαλινοῦ σφριγῶσαν καὶ πεφοβισμένην φορβάδα, ἥτις αἴφνης ἀνυψώσασα τὴν κεφαλήν, μικροῦ δεῖν ἀνύψου καὶ τὸν στρατιώτην μετὰ τῶν μυστάκων του. «Αἴ, Ἀγραφένα Ἰβάνοβνα!» εἶπεν οὗτος, σύρων αὐτὴν πρὸς τὸ περίπτερον.

Ἡ φορβὰς ἐκαλεῖτο Ἀγραφένα Ἰβάνοβνα. Στιβαρὰ καὶ ἀγρία ὡς ὡραία μεσημβρινὴ νεᾶνις, ἐκτύπησε διὰ τῆς ὁπλῆς τὸ ξύλινον δάπεδον τοῦ περιπτέρου καὶ ἔστη αἴφνης.

Ὁ στρατηγός, ἀφήσας τὸ τσιμπούκιόν του παρετήρει μετ' εὐαρεσκείας τὴν Ἀγραφέναν Ἰβάνοβναν. Ὁ συνταγματάρχης κατελθὼν τοῦ περιπτέρου ἐθώπευε τὴν κεφαλὴν τῆς Ἀγραφένας Ἰβάνοβνας, ὁ ταγματάρχης τὰς κνήμας, οἱ δὲ λοιποὶ ἐθαύμαζον.

Ὁ Τσερτοκούτσκης κατῆλθε τοῦ περιπτέρου καὶ ἦλθεν ὄπισθεν αὐτῆς. Ὁ στρατιώτης σταθεὶς εἰς προσοχὴν καὶ κρατῶν τὸν χαλινὸν παρετήρει τοὺς ἐπισκέπτας εὐθέως εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ἂν ἤθελε νὰ ἀναπηδήσῃ ἐπ' αὐτῶν.

— Πολύ, πολὺ ὡραία! εἶπεν ὁ Τσερτοκούτσκης. Λαμπρὰ φορβάδα! Καὶ ἐπιτρέψατέ μοι, ἐξοχώτατε, νὰ σᾶς ἐρωτήσω, τί περιπάτημα ἔχει;

— Ἔχει βῆμα καλόν· ἀλλά... τί διάβολο ἔπαθεν... αὐτὸς ὁ βλὰξ ὁ κτηνίατρος τῆς ἔδωσε κᾶτι χάπια, καὶ εἶνε τώρα δύο ἡμέραις ποῦ ὅλο βήχει.

— Πολύ, πολὺ ὡραία! Καὶ ἔχετε, ἐξοχώτατε κατάλληλον ὄχημα;

— Ὄχημα;... ἀλλ' αὐτὴ εἶνε δι' ἱππασίαν.

— Τοῦτο τὸ γνωρίζω· ἀλλ' ἠρώτησα τὴν ἐξοχότητά σας, διὰ νὰ μάθω ἂν ἔχετε κατάλληλον ὄχημα δι' ἄλλους ἵππους;

— Αἴ, τὸ ὄχημά μου δὲν εἶνε καὶ τόσον ἀρκετόν. Νὰ σᾶς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν πρὸ πολλοῦ ἤθελον νὰ ἀποκτήσω μίαν νέαν ἅμαξαν. Περὶ τούτου εἶχον γράψῃ εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ὁ ὁποῖος εἶνε τώρα εἰς Πετρούπολιν, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω ἂν θὰ μοῦ στείλῃ ἢ ὄχι.

— Νομίζω, ἐξοχώτατε, παρετήρησεν ὁ συνταγματάρχης, ὅτι καλλίτεραι ἅμαξαι ἀπὸ τὰς τῆς Βιέννης δὲν ὑπάρχουν πουθενά.

— Ὀρθῶς σκεπτεσθε, πούφ, πούφ, πούφ.

— Ἐγὼ ἔχω, ἐξοχώτατε, μίαν ἐξαίρετον ἅμαξαν· πράγματι ἐργασία τῆς Βιέννης.

— Ποία; αὐτὴ μὲ τὴν ὁποίαν ἤλθατε;

— Ὤ, ὄχι! Αὐτὴν τὴν ἔχω ὅταν ταξειδεύω, ἀλλ' ἐκείνη... εἶνε εἰς ἄκρον ἐλαφρά, ὡς πτερόν, καὶ ὅταν καθήσετε εἰς αὐτὴν νομίζετε, μετὰ συγχωρήσεως, ἐξοχώτατε, ὅτι σᾶς κουνεῖ ἡ ντανταῖ σας εἰς τὴν κούνια!

— Ὥστε εἶνε ἀναπαυτική;

— Πολύ, πολὺ ἀναπαυτική· τὰ προσκέφαλα, τὰ ἐλατήρια, ὅλα νομίζεις, ὅτι εἶνε μία ζωγραφιά.

— Ἀξιόλογα.

— Καὶ ἔχει θέσεις δι' ἀποσκευὰς ἕνα σωρό! δηλαδή, ἐξοχώτατε, δὲν ἔχω ἰδῆ πουθενὰ τοιαύτην ἅμαξαν. Ὅταν ὑπηρέτουν εἰς τὸν στρατόν, ἔθετον εἰς τὰ κιβωτιά της δέκα φιάλας ρουμίου καὶ ἑπτὰ ὀκάδας καπνοῦ, ἐκτὸς τούτου ἔφερον μαζύ μου ἐξ στολάς, ἀσπρόρρουχα καὶ δύο τσιμπούκια, ἐξοχώτατε, ἀπὸ τὰ πειὸ μακρύτερα, εἰς τὰ θυλάκιά της δὲ εἰμποροῦσε νὰ βάλῃ κανεὶς ὁλόκληρον ταῦρον.

— Ἀξιόλογα.

— Ἐπλήρωσα δ' αὐτήν, ἐξοχώτατε, τέσσαρας χιλιάδας ρούβλια.

— Ἀναλόγως τῆς τιμῆς της, πρέπει νὰ εἶνε καλή. Καὶ τὴν ἠγοράσατε σεῖς ὁ ἴδιος;

— Ὄχι, ἐξοχώτατε· μοῦ ἔτυχεν ἐκ περιστάσεως. Τὴν εἶχεν ἀγοράσῃ ἕνας φίλος μου, σπάνιος ἄνθρωπος, παιδικός μου φίλος, συνάδελφος, ὁ ὁποῖος σᾶς ὡμοίαζε καθ' ὅλα. Τὰ πάντα ἦσαν κοινὰ μεταξύ μας. Τοῦ τὴν ἐκέρδισα εἰς τὰ χαρτιά. Ἐπιθυμεῖτε, ἐξοχώτατε, νὰ μοῦ κάμητε τὴν τιμὴν νὰ ὁρίσητε αὔριον ὅπως γευματίσητε παρ' ἐμοί; θὰ ἴδητε συγχρόνως καὶ τὴν ἅμαξαν.

— Δὲν ἠξεύρω τί νὰ σᾶς εἰπῶ. Μόνος νὰ ἔλθω, κἄπως, ξεύρετε... Ἐκτὸς ἂν ἐπιτρέπετε νὰ ἔλθω μετὰ τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν.

— Καὶ τοὺς κυρίους ἀξιωματικοὺς παρακαλῶ. Κύριοι! θὰ θεωρήσω μεγάλην τιμήν μου, ἂν λάβω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἴδω αὔριον εἰς τὴν οἰκίαν μου.

Ὁ συνταγματάρχης, ὁ ταγματάρχης καὶ οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοὶ ηὐχαρίστησαν δι' εὐγενοῦς ὑποκλίσεως.

— Καὶ ἐγὼ εἶμαι τῆς γνώμης, ἐξοχώτατε, ὅτι, ἂν θ' ἀγοράσῃ κανεὶς πρέπει νὰ ἀγοράσῃ ἀπαραιτήτως πράγμα καλόν· ἂν εἶνε ἄσχημον δὲν ἀξίζει τὸν κόπον. Δὰ ἰδῆτε, ὅταν μοῦ κάμητε τὴν τιμὴν νὰ ἔλθητε αὔριον πράγματά τινα, τὰ ὁποῖα ἐγὼ μόνος παρήγαγον.

Ὁ στρατηγὸς προσέβλεψε καὶ ἀφῆκεν ἐκ τοῦ στόματός του καπνόν.

Ὁ Τσερτοκούτσκης ἦτο εἰς ἄκρον εὐχαριστημένος διότι προσεκάλεσεν εἰς τὴν οἰκίαν του τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς· πρωΐμως παρήγγειλε κατὰ νοῦν τὰ εἴδη τῶν φαγητῶν, ἐθεώρει μετὰ φαιδρότητος τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς, οἵτινες ἐπίσης τὸ κατ' αὐτούς, κἄπως ἐδιπλασίασαν τὴν πρὸς αὐτὸν εὐμένειάν των, ὅπερ ἠδύνατό τις νὰ διακρίνῃ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν των καὶ τῶν ἐν εἴδει ὑποκλίσεων ἐλαφρῶν κινημάτων τῆς κεφαλῆς. Ὁ Τσερτοκούτσκης προὐχώρει διακεχυμένως πως, καὶ ἡ φωνή του ἐγένετο ἀσθενεστέρα εἰς σημεῖον εὐχαριστήσεως.

— Ἐκεῖ, ἐξοχώτατε, θὰ γνωρίσητε καὶ τὴν οἰκοδέσποιναν.

— Εὐχαρίστως, εἶπεν ὁ στρατηγός, θωπεύων τοὺς μύστακάς του.

Ὁ Τσερτοκούτσης μετὰ ταῦτα ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ ἄνευ βραδύτητος εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπως προετοιμάσῃ ἐγκαίρως τὰ πάντα πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ξένων διὰ τὸ γεῦμα τῆς ἐπαύριον· ἔλαβε μάλιστα καὶ τὸν πῖλον ἀνὰ χεῖρας, ἀλλὰ παραδόξως ἔμεινεν ἀκόμη ἐπί τινα καιρόν. Ἐν τῷ μεταξὺ ἐτοποθετήθησαν ἐν τῇ αἰθούσῃ τράπεζαι χαρτοπαιγνίου. Ταχέως ἅπασα ἡ συναναστροφὴ διενεμήθη ἀνὰ δύο ζεύγη διὰ τὸ οὐΐστ καὶ διεσκορπίσθη εἰς διαφόρους γωνίας τῶν δωματίων τοῦ στρατηγοῦ.

Ἐκομίσθησαν κηρία. Ὁ Τσερτοκούτσης

ἐπὶ πολὺ ἀμφεταλαντεύετο ἂν ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ἢ νὰ μὴ καθήσῃ εἰς τὸ οὐΐστ. Ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ κύριοι ἀξιωματικοὶ τὸν παρεκάλεσαν, τῷ ἐφαίνετο ἀπᾷδον πρὸς τοὺς κοινωνικοὺς κανόνας ἂν ἠρνεῖτο. Ἐκάθησεν. Ἀσυναισθήτως εὑρέθη πρὸ αὐτοῦ ποτήριον πουντσίου, τὸ ὁποῖον οὗτος ἀφῃρημένος ἔπιεν αὐτοστιγμεί. Παίξας δύο *παρτίδας* ὁ Τσερτοκούτσκης εὗρεν αὖθις ὑπὸ τὴν χεῖρά του ποτήριον πουντσίου, τὸ ὁποῖον, ἀφῃρημένος ὡσαύτως, ἔπιεν, εἰπὼν προηγουμένως: «Καιρός, κύριοι, καιρὸς νὰ φύγω». Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐκάθησεν ἐκ δευτέρου εἰς τὴν *παρτίδα*. Ἐν τοσούτῳ ἡ συνδιάλεξις εἰς διάφορα μέρη τῆς αἰθούσης ἔλαβεν ὅλως ἰδίαν διεύθυνσιν. Οἱ παίζοντες οὐΐστ διετέλουν ἀρκούντως σιωπηλοί· ἀλλ' οἱ μὴ παίζοντες, καθήμενοι ἐπὶ ἀνακλίντρων κατὰ μέρος συνδιελέγοντο. Εἰς γωνίαν τινὰ ἴλαρχος ἐπακουμβῶν ἐπὶ προσκεφαλαίου καὶ δάκνων τὴν καπνοσύριγγά του διηγεῖτο ἀκόπως καὶ ἐρρύθμως τὰς ἐρωτικάς του περιπετείας καὶ ἐδέσποζεν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς προσοχῆς τοῦ περὶ αὐτὸν συναθροισθέντος κύκλου. Εἰς καθ' ὑπερβολὴν παχὺς γαιοκτήμων μὲ βραχεῖας χεῖρας, κατά τι παρεμφερεῖς πρὸς γιγαντώδη γαιώμηλα, ἠκροᾶτο μετ' ἐκτάκτως γλυκέος μορφασμοῦ καὶ μόνον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν προσεπάθει νὰ ἐκτείνῃ τὸ κοντὸ χεράκι του πρὸς τὰ ὄπισθεν, ὅπως ἀνασύρῃ ἐκ τοῦ θυλακίου τὴν ταμπακέραν του. Εἰς ἄλλην γωνίαν ἐφιλονείκουν λίαν ζωηρῶς περὶ γυμνασίων, καὶ ὁ Τσερτοκούτσης, ὅστις ἤδη ἀντὶ τῆς *δίμας* δὶς ἔρριψε *βαλέ*, ἀνεμιγνύετο εἰς ξένην συνομιλίαν, καὶ ἔκραζεν ἐκ τῆς θέσεώς του: «Κατὰ ποῖον ἔτος;» ἢ «ποίου συντάγματος;» μὴ παρατηρῶν, ὅτι ἐνίοτε ἡ ἐρώτησις του δὲν συνέπιπτε πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. Ἐπὶ τέλους, στιγμάς τινας πρὸ τοῦ δείπνου, τὸ οὐΐστ διεκόπη, ἐξηκολούθει ὅμως σχολιαζόμενον, καί, προδήλως, πάντων αἱ κεφαλαὶ ἦσαν πεπληρωμέναι ἀπὸ οὐΐστ. Ὁ Τσερτοκούτσης ἐνεθυμεῖτο πολὺ καλά, ὅτι ἐκέρδησε πολλά, ἀλλὰ διὰ τῶν χειρῶν του τίποτε δὲν ἔλαβε, καὶ ἐγερθεὶς τῆς τραπέζης, ἐπὶ μακρὸν ἵστατο μὲ ὕφος ἀνθρώπου, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ θυλάκιον δὲν εὑρίσκεται μυξομάντηλον. Ἐν τοσούτῳ παρετέθη τὸ δεῖπνον. Ἐννοεῖται, ὅτι ὁ οἶνος ἦτο ἐν ἀφθονίᾳ, καὶ ὅτι ὁ Τσερτοκούτσης, ἀκούσιως σχεδὸν ὤφειλεν ἐνίοτε νὰ πληροῖ τὸ ποτήριόν του, διότι δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν αὐτοῦ ἵσταντο φιάλαι.

Ἡ συνδιάλεξις μετὰ τὸ δεῖπνον ἐξηκολούθησε μακροτάτη, ἡ ἔναρξις δ' αὐτῆς ἦτο κἄπως παράδοξος· συνταγματάρχης τις ὑπηρετήσας κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1812 διηγεῖτο περὶ μάχης τινός, ἥτις οὐδέποτε ἔλαβε χώραν· ἀκολούθως δὲ, ἄγνωστον διὰ ποίαν αἰτίαν, ἔλαβε πῶμα φιάλης καὶ ἐβύθισεν αὐτὸ ἐντὸς πλακοῦντος. Τέλος πάντων ὅταν ἤρχισαν νὰ διαλύωνται ἦτο 3η μετὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ οἱ ἀμαξηλάται ὤφειλον νὰ σηκώσουν εἰς τὰ χέρια μερικοὺς κυρίους ὡς ἐμπορεύματα, καὶ ὁ Τσερτοκούτσης μὲ ὅλον τὸν ἀριστοκρατισμόν του, καθήσας εἰς τὸ ὄχημά του τοσοῦτον ταπεινῶς ὑπεκλίνετο καὶ ἐκίνει τὴν κεφαλήν του, ὥστε ἐπιστρέψας οἴκαδε, ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μύστακός του δύο ραφανίδας.

Ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκοιμῶντο· ὁ ἀμαξηλάτης μόλις κατώρθωσε ν' ἀνεύρῃ τὸν θαλαμηπόλον, ὅστις ὡδήγησε τὸν κύριον μέχρι τῆς αἰθούσης καὶ παρέδωκε τῇ θαλαμηπόλῳ κατόπιν τῆς ὁποίας, ὅπως-ὅπως ὁ Τσερτοκούτσης ἔφθασε μέχρι τοῦ κοιτῶνος καὶ κατεκλίθη παρὰ τῇ νεαρᾷ καὶ ὡραίᾳ συζύγῳ του, κειμένῃ θελκτικώτατα ἐν λευκῇ χιονώδει νυκτερινῇ περιβολῇ. Ἡ ἐπὶ τῆς κλίνης, ὡς ἐκ τῆς πτώσεως τοῦ συζύγου αὐτῆς προξενηθεῖσα κίνησις ἀφύπνισεν αὐτήν.

Τανυσθεῖσα, ἐγείρασα τὰ βλέφαρα καὶ τρὶς καμμύσασα μετὰ ταχύτητος τοὺς ὀφθαλμούς, ἤνοιξεν αὐτοὺς μετὰ μειδιάματος ὑπεμφαίνοντος ὀργήν· ἀλλὰ βλέπουσα, ὅτι οὗτος οὐδεμίαν προτίθεται νὰ τῇ ἀπονείμῃ θωπείαν, ἐστράφη μετ' ἀθυμίας ἐπὶ τῆς ἑτέρας πλευρᾶς καὶ θέσασα τὴν δροσερὰν παρειάν της ἐπὶ τῆς χειρὸς ἀπεκοιμήθη.

Ἦτο ἤδη ὥρα καθ' ἣν εἰς τὰ χωρία δὲν λέγεται πλέον *ἐνωρίς*, ὅταν ἀφυπνίσῃ ἡ νεαρὰ οἰκοδέσποινα παρὰ τὸν ρογχαλίζοντα σύζυγόν της. Ἐνθυμηθεῖσα ὅτι οὗτος ἐπέστρεψε χθὲς εἰς τὴν οἰκίαν περὶ τὴν τετάρτην πρωϊνὴν ὥραν, ἐλυπήθη νὰ τὸν ἀφυπνίσῃ καὶ φορέσασα εὐμαρίδας καὶ λευκὴν καμιζόλαν, ἥτις περιεβάλλεν αὐτὴν ὡς ῥεον ὕδωρ, ἐξῆλθεν εἰς τὸ καλλυντήριόν της, ἐλούσθη διὰ δροσεροῦ ὡς αὐτὴ ὕδατος καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὸ κομμωτήριον. Παρατηρήσασα ἑαυτὴν εἰς τὸν καθρέπτην δίς, εἶδεν ὅτι σήμερον ἦτο πολὺ ὡραία. Προδήλως, τὸ ἀσήμαντον τοῦτο περιστατικὸν ἠνάγκασε αὐτὴν νὰ καθήσῃ πρὸ τοῦ καθρέπτου ἀκριβῶς ἐπὶ δύο ὥρας περισσότερον. Ἐπὶ τέλους ἐνεδύθη λίαν χαριέντως καὶ ἐξῆλθεν ὅπως δροσισθῇ εἰς τὸν κῆπον. Ὡς ἐπὶ τούτῳ, ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρός, δι' ὃν δύναται καὶ νὰ καυχηθῇ θερινὴ μεσημβρινὴ ἡμέρα. Ἡ ἥλιος ἐγγίζων πρὸς τὴν μεσημβρίαν, ἐθέρμαινε δι' ὅλης τῆς δυνάμεως τῶν ἀκτίνων του, ἀλλ' ὑπὸ τὰς πυκνὰς καὶ σκιερὰς δενδροσυστάδας ὁ περίπατος ἦτο δροσερός, καὶ τὰ ἄνθη ὑπὸ τὸ θάλπος τοῦ ἡλίου ἐτριπλασίαζον τὸ ἄρωμά των. Ἡ ὡραία οἰκοδέσποινα εἶχε παντελῶς λησμονήσῃ, ὅτι ἦτο ἤδη ἡ δωδεκάτη ὥρα καὶ ὁ σύζυγός της ἐκοιμᾶτο. Ἐξικνεῖτο ἤδη μέχρις αὐτῆς ὁ μεταμεσημβρινὸς ρόγχος δύο ἀμαξηλατῶν καὶ ἑνὸς σταυλίτου κοιμωμένων ἐν τῷ ὄπισθεν τοῦ κήπου εὑρισκομένῳ σταύλῳ. Ἀλλ' αὐτὴ ἐκάθητο πάντοτε ὑπὸ τὴν πυκνὴν δενδροσυστάδα, ἐξ ἧς ἐφαίνετο ἡ μεγάλη λεωφόρος, καὶ ἐθεώρει ἀφῃρημένως τὴν ἄνευ διαβατῶν ἔκτασίν της, ὅτε αἴφνης, μακρόθεν ἀναφανεὶς κονιορτὸς ἐκίνησε τὴν προσοχήν της. Ἀναβλέψασα, ταχέως εἶδεν αὐτὴ ὀχήματά τινα. Προηγεῖτο ἀνοικτὸς ἐλαφρὸς μὲ δύο θέσεις δίφρος· ἐν αὐτῷ ἐκάθητο ὁ στρατηγὸς μετὰ ὀγκωδῶν, στιλβουσῶν εἰς τὸν ἥλιον ἐπωμίδων, παρ' αὐτὸν δὲ ὁ συνταγματάρχης. Ταύτης εἵπετο ἑτέρα ἅμαξα μὲ τέσσαρας θέσεις· ἐν αὐτῇ ἐκάθητο ὁ ταγματάρχης μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ στρατηγοῦ καὶ δύο ἔτι ἀπέναντι αὐτῶν καθήμενοι ἀξιωματικοί· κατόπιν τῶν ἁμαξῶν ἠκολούθουν τὰ γνωστὰ τοῖς πᾶσι ὀχήματα τοῦ συντάγματος, ὧν ἐκυριάρχει τὴν φορὰν ταύτην ὁ κατηφὴς ταγματάρχης· μετὰ τὰ ὀχήματα, ἑτέρα ἅμαξα *μπονβοαγιάζ*, ἐν ᾗ ἐκάθηντο τέσσαρες ἀξιωματικοὶ καὶ πέμπτος ἐπ' αὐτῶν· κατόπιν τοῦ μπονβοαγιάζ ἐπεδείκνυντο τρεῖς ἀξιωματικοὶ ἱππεύοντες ὡραίους φαιοὺς ἵππους μετὰ μελανῶν κηλίδων.

«Μήπως ἄρά γε ἔρχονται ἐδῶ;» διελογίσθη ἡ οἰκοδέσποινα. «Ἄχ Θεέ μου! τῷ ὄντι ἐστράφησαν πρὸς τὴν γέφυραν!» Ἀνεκραύγασεν, ἐκρότησε τὰς παλάμας καὶ ἔδραμε διὰ μέσου τῶν ἀνθέων εὐθέως εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ συζύγου της, ὅστις ἐκοιμᾶτο νηδύμον.

— Σήκω, σήκω! σήκω γρήγορα! ἐφώνει ὠθοῦσα τὴν χεῖρά του.

— Αἴ; ἐπρόφερε τανυόμενος ὁ Τσερτοκούτσκης, χωρὶς ν' ἀνοίξῃ τοὺς ὀφθαλμούς του.

— Σήκω, ἀηδονάκι μου! ἀκούεις; Ξένοι μᾶς ἔρχονται!

— Ξένοι; Ποιοὶ ξένοι;... Ταῦτα εἰπὼν οὗτος ἀφῆκεν ἀσθενῆ τινα μυκηθμόν, ὡς τοῦ μοσχαρίου, ὅταν τοῦτο ἀναζητεῖ διὰ τῆς μούρης του τοὺς μαστοὺς τῆς μητρός του. «Μμ»... ἐγόγγυζε «δόσε μου, περιστεράκι μου, νὰ φιλήσω τὸν λαιμό σου».

— Κάμε, ψυχίτσα μου, κάμε γιὰ τὸν Θεό, σήκω γρήγορα! Εἶνε ὁ στρατηγὸς μὲ τοὺς ἀξιωματικούς! Ἄχ, Θεέ μου! Σαλάτα ἐπάνω 'ς τὰ μουστάκια σου!

— Ὁ στρατηγός; Ἄ, ἔρχεται λοιπόν; Μὰ τί διάβολο λοιπὸν δὲν μ' ἐξύπνισε κανείς; Καὶ τὸ γεῦμα, τί γίνεται τὸ γεῦμα; Εἶνε ὅλα καθὼς πρέπει ἕτοιμα;

— Ποιὸ γεῦμα;

— Τί μήπως ἐγὼ δὲν ἔδωσα παραγγελίαν;

— Σύ, σὺ ἦλθες εἰς τὰς τέσσαρας, καὶ πόσα σὲ ἔκαμα, τίποτε δὲν μοῦ εἶπες. Ἐγὼ δὲν σ' ἐξύπνησα, ἀηδονάκι μου, διότι σ' ἐλυπήθηκα, δὲν ἐκοιμήθης διόλου... Τὰς τελευταίας λέξεις ἐπρόφερεν αὐτὴ διὰ λίαν ἀσθενοῦς καὶ ἱκετευτικῆς φωνῆς.

Ὁ Τσερτοκούτσκης ἀνοιγοκλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔκειτο ἐπὶ τῆς στρωμνῆς ὡς κεραυνόπληκτος· ἐπὶ τέλους ἀνεπήδησεν οὗτος μὲ μόνον τὸν χιτῶνα ἐκ τῆς κλίνης λησμονήσας, ὅτι τοῦτο ἦτο ὅλως ἀπρεπές.

— Τί ζῶον ποῦ εἶμαι! εἶπε τέλος κτυπῶν τὸ μέτωπον· τοὺς προσεκάλεσα εἰς τὸ γεῦμα! Τί νὰ κάμω; εἶνε μακράν;

— Δὲν εἰξεύρω... ἴσως ἦλθον πλέον.

— Ψυχίτσα μου... κρύψου!.. Αἴ, ποῖος εἶν' ἐκεῖ! ποῦ εἶσ' ἐσύ! ἔλα ἐδῶ... τί φοβεῖσαι ἀνόητη; Τώρα θὰ ἔλθουν ἀξιωματικοί: εἶπέ τους, ὅτι ὁ κύριος δὲν εἶν' ἐδῶ καὶ δὲν θὰ ἔλθῃ διόλου, ὅτι ἔφυγεν ἀπὸ τὸ πρωΐ. ... ἀκοῦς; καὶ εἰπέ το εἰς ὅλους τοὺς δούλους· πήγαινε γλήγορα!

Ταῦτα εἰπὼν ἥρπασε ταχέως τὸν κοιτωνίτην καὶ ἔδραμε νὰ κρυβῇ εἰς τὸ ἀμαξοστάσιον, φρονῶν, ὅτι ἐκεῖ ἡ θέσις του ἔσται καθ' ὁλοκληρίαν ἐκτὸς παντὸς κινδύνου. Ἀλλά, σταθεὶς εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ ἀμαξοστασίου, εἶδεν ὅτι καὶ ἐδῶ ἠδύναντο νὰ τὸν ἀνακαλύψωσι. Τοῦτο θὰ εἶνε τὸ καλλίτερον, τῷ ἐπῆλθεν εἰς τὴν κεφαλήν· ταὐτοχρόνως δὲ καταβιβάσας τὰς βαθμίδας τῆς ἐγγὺς αὐτοῦ εὑρισκομένης ἁμάξης, ἀνεπήδησεν εἰς αὐτήν,

ἔκλεισε τὰς θυρίδας, ἐκαλύφθη διὰ τοῦ καλύμματος πρὸς πλειοτέραν ἀσφάλειαν, καὶ ἔμεινεν ἐντελῶς ἀκίνητος περιτυλιχθεὶς εἰς τὸν κοιτωνίτην του.

Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ ὀχήματα ἐπλησίασαν πρὸς τὸ περίπτερον.

Ἐξῆλθεν ὁ στρατηγὸς καὶ ἐτινάχθη μετ' αὐτὸν ὁ συνταγματάρχης. διευθετῶν διὰ τῶν χειρῶν τὸ λοφεῖον τοῦ πίλου του, ἀκολούθως κατῆλθε τοῦ ὀχήματος ὁ χονδρὸς ταγματάρχης, κρατῶν ὑπὸ μάλης τὴν σπάθην· ἔπειτα ἐπήδησαν ἐκ τοῦ μπονβοαγιάζ οἱ λεπτοὶ ἀνθυπολοχαγοὶ μετὰ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ· τέλος δὲ ἀφίππευσαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοί.

— Ὁ κύριος δὲν εἶνε εἰς τὸ σπίτι, εἶπεν ἐξερχόμενος τοῦ περιπτέρου ὁ θαλαμηπόλος.

— Πῶς δὲν εἶνε ; θὰ ἔλθῃ ὅμως βέβαια εἰς τὸ γεῦμα ;

— Ὄγεσκαι. Ἔφυγεν ἀπὸ τὸ πρωὶ δι' ὅλην τὴν ἡμέραν. Αὔριον ἴσως κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπιστρέψῃ.

— Νάτα μας ! εἶπεν ὁ στρατηγός· καὶ πῶς αὐτό ;...

— Αὐτὸ δὰ εἶνε πάλιν ! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης γελῶν.

— Μα ὄχι δά, πῶς εἶνε δυνατόν ; ἐξηκολούθησεν ὁ στρατηγὸς μετὰ δυσαρεσκείας. Φουίτ .. Διάβολε... Καλά, δὲν εἰμπορεῖς νὰ δεχθῇς, διατί προσκαλεῖς ;

— Ἐγώ, ἐξοχώτατε, δὲν ἐννοῶ, πῶς αὐτὸ εἰμπορεῖ νὰ συμβῇ, εἶπε νεαρός τις ἀξιωματικός.

— Πῶς ; εἶπεν ὁ στρατηγός, συνειθίζων πάντοτε νὰ προφέρῃ τὸ ἐρωτηματικὸν τοῦτο μόριον ὅταν ὡμίλει πρὸς κατώτερον ἀξιωματικόν.

— Εἶπον, ἐξοχώτατε, ὅτι πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ φερθῇ κανεὶς τοιουτοτρόπως !

— Φυσικά... Αἴ, καλὰ δὲν ἠμποροῦσες, γνώστοποίησέ μας τὸ τοὐλάχιστον, καϋμένε ἄνθρωπε, ἢ μὴ προσκαλῆς.

— Τί νὰ γείνῃ, ἐξοχώτατε ; ἂς ἐπιστρέψωμεν ! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης.

— Ἐννοεῖται, ἄλλο μέσον δὲν ὑπάρχει· Ἐν τούτοις τὴν ἄμαξαν ἠμπορούμεν νὰ τὴν δοῦμεν καὶ χωρὶς ἐκεῖνον. Βέβαια δὲν θὰ τὴν παρέλαβε μαζύ του. Αἴ, ποιός εἶν' ἐκεῖ; Ἔλα, παληκάρι μου ἐδῶ !

— Τί ὁρίζετε ;

— Εἶσαι σταυλίτης ;

— Σταυλίτης, ἐξοχώτατε.

— Δεῖξέ μας τὴν καινούργιαν ἄμαξαν, ποῦ ἠγόρασε τελευταίως ὁ κύριός σου.

— Ὁρίστε ·τὸ ἁμαξοστάσιον.

Ὁ στρατηγὸς διηυθύνθη μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν εἰς τὸ ἁμαξοστάσιον.

— Ὁρίστε, αὐτὴ εἶνε, σταθῆτε νὰ τὴν φέρω πειὸ ἔξω· ἐδῶ εἶνε σκοτεινά.

— Καλά, ἀρκετὰ καλὰ εἶνε !

Ὁ στρατηγὸς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ περιεκύκλωσαν τὴν ἄμαξαν καὶ περιειργάζοντο τοὺς τροχοὺς καὶ τὰ ἐλατήρια αὐτῆς.

— Αἴ, δὲν εἶνε καὶ τίποτε ξεχωριστὸν πρᾶγμα, εἶπεν ὁ στρατηγός :—ἄμαξα ἀπὸ τὰς συνήθεις.

— Καὶ ἀπὸ τὰς χειροτέρας μάλιστα, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης. Τίποτε καλὸν δὲν παρουσιάζει.

— Νομίζω, ἐξοχώτατε, ὅτι διόλου δὲν ἀξίζει τέσσαρας χιλιάδας, εἶπε νεαρός τις ἀξιωματικός.

— Πῶς ;

— Λέγω, ἐξοχώτατε, ὅτι μοῦ φαίνεται, νὰ μὴν ἀξίζῃ τέσσαρας χιλιάδας.

— Τί κάθεσαι καὶ λές ! καὶ δύο δὲν ἀξίζει, τίποτε δὲν ἔχει. Ἴσως τὸ ἐσωτερικόν της παρουσιάζει τίποτε ξεχωριστόν... Παρακαλῶ, παλληκάρι μου, ξεκούμπωσε τὴν ποδιά...

Καὶ εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀξιωματικῶν παρουσιάσθη ὁ Τσερτοκούτσκης, καθήμενος καὶ περιτετυλιγμένος εἰς τὸν κοιτωνίτην του.

— Ἄ, ἰδοῦ εἶσθε !... εἶπεν ἔκπληκτος ὁ στρατηγός.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔκλεισεν αὐθωρεὶ τὰς θυρίδας τῆς ἁμάξης, ἐκάλυψεν αὖθις τὸν Τσερτοκούτσκην διὰ τοῦ καλύμματος καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν κυρίων ἀξιωματικῶν.

(Ἐκ τοῦ Ρωσικοῦ)

ΤΕΛΟΣ

Α. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ ΕΡΒΙΝΓ

(Συνέχεια)

Ἡ γραῖα ἐδειξεν ἡμῖν τὸ δωμάτιον τῆς Μαρίας, ὑπὸ τὰ παράθυρα τοῦ ὁποίου ἐμειδία ὁ μικρὸς καὶ προσφιλὴς ἀνθοφόρος κῆπος τ.λ. Ἐντὸς τοῦ δωματίου τούτου ὁ Βύρων ἐκάθητο ἀκροώμενος τοῦ ᾄσματός της καὶ θεωρῶν αὐτὴν μετ' ἐμπαθοῦς καὶ σχεδὸν καρδιαλγοῦς ἀφοσιώσεως παιδὸς ἐρωτολήπτου. Ὁ ἴδιος παριστᾷ λαμπρῶς τὴν εἰκόνα τῆς σιωπηλῆς ἐκείνης λατρείας:

Πνοή του καὶ ζωὴ αὐτή, αὐτὴ ἦτο φωνή του,
τὴν ἐθεώντο ἔμπλεοι πυρὸς οἱ ὀφθαλμοί του,
οἱ λόγοι της τὸ στῆθος του ἐπλήρουν, καὶ τὸ βλέμμα
αὐτῆς ὅπου ἐστρέφετο τὸν ἠκολούθ' ἠρέμα,
καὶ ἔθλεπε τὰ πράγματα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν της,
καὶ ὅλα τῷ ἐφαίνοντο λαμπρὰ ἐνώπιόν της,
διότι ἔπαυσε νὰ ζῇ ζῶν τὴν ζωὴν τῆς νέας,
τὴν εἶχε σκέψεως ἀρχὴν καὶ ὅριον ἰδέας·
ἡ τόνος της, ἡ ἐλαφρὰ ἀφή της αἰφνιδίως
το αἷμα τοῦ ἐφλόγιζε κ' ἐρύθραινεν ἀγρίως,
τὰς παρειάς του, ἀλλὰ πῶς συνεκινεῖτο οὗτω !
Τὸ αἴνιγμα τοῦ τόσου του ἀγῶνος εἶνε τοῦτο». (*)

Ὡραῖον ἀσμάτιον καλούμενον Μαρία-Ἄννα, ἦτο, ἕνεκα τῆς φερωνυμίας τῆς φίλης του, τὸ ἐντρύφημα τῆς ἀκοῆς του καὶ συχνότατα τὴν παρεκάλει νὰ μέλῃ τοῦτο.

Ὁ θάλαμος καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἐπαύλεως μέρη, εἶχόν τι λυπηρὸν καὶ παρημελημένον. Τὰ ἄνθη, ἅτινα ἔθαλλόν ποτε ὑπὸ τὴν φροντίδα τῆς Μαρίας δὲν ὑπῆρχον πλέον, τὸ δὲ κλειδοκύμβαλον, ὅπερ ἄλλοτε ἀντήχει ὑπὸ τοὺς δακτύλους της καὶ διέχυνεν ὁτὲ μὲν φαιδρούς, ὁτὲ δὲ μελαγχολικοὺς τόνους εἰς τὴν καρδίαν τοῦ νέου ποιητοῦ, ἔκειτο ἀναυδον καὶ ἄχορδον.

Ἐξηκολουθήσαμεν τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἐρημων δωματίων, διαφόρων τὴν μορφὴν καὶ τὸ μέγεθος, καὶ μετρίως κακοσμημένων. Εἰς τοὺς τοίχους τινῶν τῶν θαλάμων ἐκρέμαντο οἰκογενειακαὶ εἰκόνες, ἐξ ὧν διεκρίνετο ἡ τοῦ κ. Σάουωρθ φονευθέντος ὑπὸ τοῦ *ποιητοῦ Λόρδου Βύρωνος*. Αἱ ἄγριαι τὴν μορφὴν αὗται εἰκόνες ἰσχυρὰν ἐξήσκησαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς φαντασίας τοῦ νεαροῦ ποιητοῦ, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν ἔπαυλιν. Παρατηρῶν ἀκοντιζόμενα τὰ βλέμματά των ἐπ' αὐτοῦ, ἐφαντάζετο ὅτι τῷ ἀπηύθυνον ἐπίπληξιν πικράν, ὡς νὰ ἐμνησικάκουν τρόπον τινὰ κατ' αὐτοῦ ἕνεκα τῆς μονομαχίας τοῦ πάππου του.

Ἀκολούθως κατέβημεν εἰς τὸν κῆπον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὁ Βύρων μετὰ τῆς Μαρίας περιεπλανῶντο. Εἶχεν ἀρχαίαν γαλλικὴν διαίρεσιν. Διάδρομος μακρὸς κεκοσμημένος ὑπὸ βαρέων λιθίνων φρακτῶνα καὶ λελοξευμένων ὑδριῶν διέτεμνε τὸν κῆπον τὸν πλήρη κισσοῦ καὶ ἑρπούσης πρασιᾶς. Παρημελημένη δενδροστοιχία δενδρυλλίων ὥριζε τὴν μίαν τῶν πλευρῶν τοῦ διαδρόμου, καὶ εἰς πυκνόσκιον ἄλσος κατῴκουν σεβάσμιαι οἰκογένειαι φιλερήμων πτηνῶν. Ὁ κῆπος, τὸ κατοικητήριον ἔρωτος καὶ ποιήσεως, ἦν παρημελημένος καὶ ἄγριος, ἀλλ' ὡραῖος ἐν τῇ ἐρημώσει αὐτοῦ, καθότι ἡ μελαγχολία, ἣν ἡ θέα τῶν ἐρήμων δενδροστοιχιῶν ἐνέπνεεν, ἡνοῦτο μετὰ τῆς ἀναμνήσεως τῶν δύο ὄντων, ὅτε ἄλλοτε περιεπάτουν εἰς τὴν δρόσον τῆς ζωῆς, τῆς νεότητος καὶ τῆς καλλονῆς. Ὁ κῆπος, ὡς αἱ νέαι καρδίαι των κατέπεσαν εἰς γῆρας καὶ εἰς ἐρείπια. . . .

Εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον, ἐπεσκέφθημεν θάλαμον κείμενον ἄνω τῆς μεγάλης εἰσόδου, καὶ φέροντα προφανέστατα δείγματα ἀρχαιότητος καὶ καταπτώσεως· ἀλλὰ τὸ δωμάτιον τοῦτο περιέχει ποιητικὰς ἀναμνήσεις, ὡς ὑποτιθέμενον ὅτι εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Βύρωνος ἀναφερόμενον ἐν τῷ *Ὀνείρῳ* του, εὐκτήριον μετὰ τὴν εἴδησιν τῶν ἀρραβώνων τῆς Μαρίας.

. . . . «Ἐντὸς εἰς δῶμ' ἀρχαῖον,
Εἶδον ἱστάμενον ὠχρὸν καὶ μοναχὸν τὸν νέον,
τὸν παῖδα τοῦ ὀνείρου μου . . . .
Ὁ πάσχων νεανίας
ἠγέρθη καὶ μετὰ ψυχρᾶς συνέσφιγξε θωπείας,
τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος, ἀλλ' εἰς τὸ πρόσωπόν του
σκέψεις τινὲς ἐφάνησαν, ὡσεὶ ρυτίδες πόνου.
Ἐφάνησαν, ἐχάθησαν. Τὴν χεῖρά της ἀφίσας
καὶ πρὸς τὴν θύραν μὲ ὑγρὸν βημάτισμα χωρήσας
τὸ ὕστερον ὑγίαινε δὲν εἶπεν εἰς τὴν νέαν,
διότι ἐχωρίζοντο μὲ θλῖψιν ἀμοιβαίαν,
καὶ μὲ μειδίαμα λεπτόν. Καὶ ὕστερον κατέβη
τὴν κλίμακα, κι' εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἵππου του ἀνέβη,
Κι' εἰς τὸ φρυάσσον κάλπασμα τοῦ κέλητος ἀφέθη.
Ποσ' ἔκστοτε ἀπέναντι τοῦ οἴκου δὲν εὑρέθη » (*

Ἐν τινι ἡμερολογίῳ ὁ ἡμέτερος λόρδος περιγράφει τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ τῆς ἀννεσλαίας ἐπαύλεως. Φθάσας εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, ὅθεν κατεφαίνετο ἡ ἔπαυλις ἐσταμάτησε τὸν ἵππον, καὶ στραχεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω ἐθεώρει μετὰ πόθου καὶ τρυφερότητος τοὺς πρὸ τῆς ἐπαύλεως κήπους καὶ διελογίζετο τὴν προσφιλῆ αὐτοῦ ἐρωμένην. Μετὰ ταῦτα σκεφθεὶς, ὅτι ἡ Μαρία δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἰδική του, ἀνέντηψεν ἐκ τῆς ὀνειροπολήσεως,

(*) Μετάφρ. κ. Παρμενίδου.

(*) Μετάφρ. κ. Παρμενίδου.

ἔπληξε τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου καὶ ἐρρίφθη πρὸς τὰ πρόσω, ὡς ἐὰν ἤθελε νὰ ἐγκαταλείψῃ ὄπισθεν αὐτοῦ τὴν ὀδυνηρὰν σκέψιν...

Ἡ κατεύνασις τοῦ νεανικοῦ πάθους καὶ αἱ μελαγχολικαὶ ἀναμνήσεις, ἃς διήγειρον εἰς τὴν ψυχήν του αἱ πέριξ τοῦ ἀρχαίου οἴκου τοποθεσίαι, ἐν αἷς ἀναγκαίως ἐνησμενίζετο νὰ ἐμφιλοχωρῇ κατὰ τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ διαμονήν του, ὑπῆρξαν ἡ κυριωτέρα αἰτία τῶν πρώτων αὐτοῦ ἀνὰ τὴν Εὐρώπην περιηγήσεων.

Τὸν ἑπόμενον Ἰούνιον ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀγγλίας· ἀλλ' ὅτι ἡ μορφὴ τῆς Μαρίας παρηκολούθει τὰ ἴχνη τῶν βημάτων του μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς παραλίας, φαίνεται ἐκ τῶν ἑπομένων στροφῶν, ἃς ἀπηύθυνεν αὐτῇ κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του.

«Τετέλεσται! οἱ ἄνεμοι φυσοῦν εἰς τὰς θαλάσσας,
καὶ τὰ λευκὰ πανιά του ἀνεπετᾶ τὸ πλοῖον·
καὶ τοῦ ζεφύρου ἡ πνοὴ κλονοῦσα τὸ ἱστίον·
ὡς μουσικὴ ἐκτείνεται εἰς τὰς ἐκπάσεις πάσας.
Πρέπει τὴν γῆν νὰ στερηθοῦν αὐτὴν οἱ ὀφθαλμοί μου,
διότι μίαν ἀγαπῷ καὶ μόνην ἠψυχῆ μου. κ.λ.τ.» (*)

Ἐν τούτοις αἱ οἰκιακαὶ δυστυχίαι, αἱ κρυφίως πρὸ ἐτῶν τιτρώσκουσαι τὴν καρδίαν τῆς Μαρίας, διετάραξαν τὸ λογικὸν αὐτῆς, καὶ οὕτω τὸ *λαμπρὸν ἑωθινὸν ἄστρον τοῦ Ἀννεσλεῦ* ἐξέλιπε διὰ παντός.

Μολαταῦτα οὔτε ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου, οὔτε αἱ μεγαλοπρεπεῖς σκηναὶ διαφόρων χωρῶν, οὔτε τὰ ἀθάνατα μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος καὶ Ρώμης ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαλείψωσιν ἐκ τοῦ νοῦ τοῦ λόρδου Βύρωνος τὸν παιδικὸν αὐτοῦ ἔρωτα, ἡ δὲ εἰκὼν τῆς Μαρίας πάντοτε παρίστατο εἰς τὸ πνεῦμα του ὡς ὑπερφυσική τις ἐπίσκεψις. Τοιοῦτόν τι συνέβη ἐπὶ τῇ συζεύξει αὐτοῦ μετὰ τῆς δεσποινίδος Μιλβανγκ.

Ἡ ἀννεσλαῖα ἔπαυλις παρίστατο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, καθ' ἣν ὥραν ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ παρέστη, ἵνα δώσῃ τὰς νυμφικὰς νομίμους ὑποσχέσεις.

Ἐν τινὶ τῶν χειρογράφων τοῦ λόρδου Βύρωνος, γεγραμμένῳ πολὺ ὕστερον μετὰ τὸν γάμον του, τυχαίως πως ἀποκαλέσας τὴν Μαρίαν Σαουωρθ «ἰδικήν του»... «Φεῦ!» ἐπιφωνεῖ περιπαθῶς, «διατί τὴν ἀποκαλῶ ἰδικήν μου; ἡ ἕνωσις ἡμῶν ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ ἀρχαίας πληγάς, προξενηθείσας ὑπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ὑπὸ τῶν πατέρων μας χυθέντος, νὰ συνενώσῃ γαίας γειτονικὰς καὶ πλουσίας καὶ ἐπὶ τέλους νὰ συνάψῃ *μίαν καρδίαν* καὶ δύο πρόσωπα οὐχὶ ἀπρόσφορα κατὰ τὴν ἀνατροφὴν καὶ κατὰ τὰ ἔτη, καὶ, καὶ, καὶ, ἀλλ' ὁποῖον ἀπέβη τὸ ἀποτέλεσμα».

VIII

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1832 ὁ Ἔρβινγ μεταβὰς εἰς Ἀμερικὴν ἐδημοσίευσεν *Ἀστώρια* καὶ ἄλλα, ἐν οἷς περιγράφει κυρίως τὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ πατρίδος καὶ ἀποκαθιστᾷ τὸν Χώδσωνα κλασικώτατον καὶ ρωμαντικώτατον, ὡς τὸν Ρῆνον.

Τῷ 1849 συνέγραψε καὶ ἐξέδωκε *Βιογραφίαν τοῦ Γόλσμιθ*, ἣν ἡ ἀμερικανικὴ ἐγκυκλοπαιδεία ἀποκαλεῖ *τὴν ὡραιοτέραν πασῶν τῶν ἐν τῇ ἀγγλικῇ γλώσσῃ βιογραφιῶν*. Ἐν αὐτῇ ὁ Ἔρβινγ ἐζωγράφισε διὰ τοῦ δεξιοῦ αὐτοῦ καλάμου τὴν εἰκόνα τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ μετὰ σπανίας χάριτος καὶ κομψότητος.

Τὰ συγγράμματα τοῦ Γόλσμιθ ὑπῆρξαν τὸ διανοητικὸν ἐντρύφημα τοῦ ἀμερικανοῦ ἱστορικοῦ καὶ ὁ μέγας αὐτοῦ διδάσκαλος, ὡς ὁ ἴδιος ὁμολογεῖ ἐν τῷ προοιμίῳ του ἀπευθύνων πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους τοῦ Δάντου πρὸς τὸν Βιργίλιον:

Tu se'lo mio maestro, e'l mio autore;
Tu se'solo colui da cui io tolsi
Lo bello stile che m'a fatto onore.

Εἶσαι σὺ ὁ συγγραφεύς μου, σὺ ὁ διδάσκαλός μου,
Σὺ μ' ἐδίδαξες τὸ ὕφος, ὅπερ εἶνε ὁ θρίαμβός μου.

Τῷ 1850 ἐδημοσίευσε: «Βίους τοῦ Μωάμεθ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ» εἰς δύο τόμους. Καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ περιγράφει τὸν βίον τοῦ εὐφυοῦς καὶ μεγαλεπηβόλου Μωάμεθ, τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς θρησκείας τῶν Ὀθωμανῶν καὶ τοῦ κυριωτέρου μοχλοῦ τῶν ἀραβικῶν κατακτήσεων. Εἶτα ποιεῖται μνείαν τῶν μύθων καὶ παραδόσεων καὶ τῶν διαφόρων αὐτοῦ ἐκστρατειῶν καὶ τῆς εἰς Μεδινὰν θριαμβευτικῆς αὐτοῦ εἰσόδου. Ἠρανίσθη δὲ ταῦτα ἐξ Ἱσπανικῶν πηγῶν καὶ ἰδίως ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Ἄρσβος ἱστορικοῦ Ἀμπουλφέδα ἀντίτυπον τῆς ὁποίας εὗρεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Ἰησουϊτῶν, ἐν τῷ ἐν Μαδρίτῃ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Ἰσιδώρου. Πρὸς δὲ τούτοις ἐπωφελήθη καὶ ἄλλων συγγραμμάτων καὶ ἰδίως τῶν τοῦ Δρ. Γουσταύου Οὐέηλ τοῦ λογίου καὶ εὐπαιδεύτου βιβλιοφύλακος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἐϊδελβέργης.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ καὶ τελευταίῳ τόμῳ περιγράφει τὴν Μωαμεθανικὴν κυριαρχίαν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μωάμεθ 622 μ. Χ. μέχρι τῆς εἰσβολῆς αὐτῶν Ἰσπανίᾳ 710 μ. Χ. «Διαρκούσης τῆς περιόδου ταύτης», λέγει ὁ Ἔρβινγ, «οἱ Μουσουλμάνοι προεξέτεινον τὴν κυριαρχίαν των ἐπὶ τῶν ἐκτεταμένων χωρῶν τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς καὶ ἀφ' ἑνὸς ἔφερον τὰς κατακτήσεις των μέχρι τῶν τειχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ μέχρι τῶν ἀπωτάτων μερῶν τῆς Μαυριτανίας, καταπατήσαντες τὰς δυναστείας τὰς δεσποζούσας πρὸ αἰώνων ὁλοκλήρου τῆς Ἀνατολῆς». Ἀξιοσημείωτον παράδειγμα τοῦ θριάμβου τοῦ φανατικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐπὶ τῆς πειθαρχικῆς ἀνδρείας !

Πρὸς δὲ τούτοις δίδει ἡμῖν πλήρεστάτην περιγραφὴν τοῦ χαρακτῆρος τῶν Ἀράβων, τῶν στρατηγημάτων καὶ τῶν τολμηρῶν αὐτῶν κατορθωμάτων, οὐδόλως παραλείπων καὶ τὸ ρωμαντικόν, ὅπερ ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει τοῦ λαοῦ, ὃν περιγράφει. Καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ἔργοις, εὑρίσκομεν τὴν αὐτὴν ὡραιότητα ἐκφράσεως καὶ ἔντεχνον πλοκὴν τῶν χαρακτήρων καὶ συμβάντων, ἅτινα παρέχουσι πάντοτε μαγικὸν θέλγητρον εἰς ἕκαστον προϊὸν τοῦ μελισταγοῦς αὐτοῦ καλάμου.

IX

Περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου του σφοδρὸς κατέλαβεν αὐτὸν πόθος πρὸς συγγραφὴν τοῦ *Βίου τοῦ Οὐασιγκτῶνος*. Διάφοροι ὅμως περιστάσεις παρεκώλυσαν αὐτόν, ὅπως ἐπιδοθῇ ἀμέσως εἰς τὴν σύνταξιν τούτου, ἰδίως δὲ ὁ διορισμὸς αὐτοῦ ὡς πρέσβεως ἐν Ἱσπανίᾳ Τῷ 1847 ἐπανελθὼν εἰς Ἀμερικὴν ἀφοσιώθη ἀμέσως εἰς τὸ πρὸ πολλοῦ μελετώμενον ἔργον ἀποπερατώσας αὐτὸ ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου του· καταλληλότατον τέλος τοῦ βίου τοῦ περιδόξου συγγραφέως καὶ τοῦ λαμπροῦ καὶ λίαν ἐπιτυχοῦς αὐτοῦ φιλολογικοῦ σταδίου.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ, ἥτις θεωρεῖται τὸ ἀριστούργημα τοῦ ἀμερικανοῦ ἱστοριογράφου, διηγεῖται ἀμερολήπτως καὶ πιστῶς ὁλόκληρον τὸ στάδιον τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας μέχρι τοῦ θανάτου του. Περιγράφει διὰ ζωηρῶν χρωμάτων τὰς πρώτας αὐτοῦ ἐκδρομὰς εἰς τὰς ἐρήμους πρὸς καταμέτρησιν αὐτῶν, τὴν πρὸς τὰ γαλλικὰ μεθόρια διπλωματικὴν αὐτοῦ ἀποστολήν, τὰς ἐν τῷ Ἰνδο-Γαλλικῷ πολέμῳ ἐκστρατείας του, τὰς ὀχληρὰς καὶ μεγάλας δοκιμασίας ὡς ἀρχιστρατήγου διαρκούσης τῆς ἐπαναστάσεως, τὴν εὐγενῆ ἁπλότητα τοῦ βίου του ὡς ἰδιώτου καὶ τέλος παρέχει ἡμῖν πληρεστάτην εἰκόνα αὐτοῦ ὡς Προέδρου τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐκλεχθέντος παμψηφεί, ἐναντίον τῆς θελήσεως αὐτοῦ, ἐπὶ δύο κατὰ συνέχειαν περιόδους ὑπὸ εὐγνωμονοῦντος λαοῦ.

X

Τοιαῦτα ἐν ὀλίγοις τὰ σπουδαιότερα τῶν φιλολογικῶν ἔργων τοῦ Οὐασιγκτῶνος Ἔρβινγ, ἐξ ὧν «Ὁ βίος τοῦ Κολόμβου» καὶ «Ὁ βίος τοῦ Γεωργίου Οὐασιγκτῶνος», κατέχουσιν ὡς πάντες ὁμολογοῦσι, τὴν πρωτίστην θέσιν ἐν τῷ κλάδῳ τούτῳ τῆς φιλολογίας, ἧς ὁ αἰὼν οὗτος καὶ πρὸ πάντων ἡ Ἀμερικὴ ὑπῆρξε τοσοῦτον γόνιμοι. Ὁ Ἔρβινγ ὁδηγεῖ τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν ἀμερικανῶν ἱστοριογράφων, πρῶτος ὡς πρὸς τὴν προτεραιότητα καὶ οὐχὶ δεύτερος ὡς πρὸς τὴν καλλιέπειαν, τὴν ἀκρίβειαν τῶν γεγονότων καὶ τὴν ὀρθὴν ταξινόμησιν τῆς ὕλης. Ἐπειδὴ δὲ ἀμφότεραι αἱ ἱστορίαι αὗται διαπραγματεύονται περὶ ἀντικειμένων ἀφορώντων ἀποκλειστικῶς τὰ Ἡνωμένα Κράτη, ἅπαντες ἀναγνωρίζουσιν αὐτὸν ὡς τὸν μέγιστον ἐθνικὸν ἱστοριογράφον τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ πρὸς τὴν φιλολογίαν ἀφοσίωσις τοῦ Ἔρβινγ ὑπῆρξε μεγίστη, τύχη δὲ λαμπρὰ καὶ σπανία ἔστεψε τὸ δυσχερὲς καὶ ἐπίπονον αὐτοῦ στάδιον. Ἄνευ πανεπιστημιακῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ προωρισμένος κατὰ πρῶτον εἰς τὴν νομικὴν ἐπιστήμην, ἣν κατέλιπεν ὡς μὴ συνᾴδουσαν πρὸς τὰ αἰσθήματά του, διὰ *τῆς μελέτης* ἐγένετο ὁ *Νέστωρ* τῶν ἀμερικανῶν πεζογράφων, τυχὼν σύναμα λαμπρᾶς φήμης ἐν ὅλῃ τῇ Εὐρώπῃ καὶ ἰδίως ἐν Ἀγγλίᾳ.

Τὸ μέγιστον ὅμως χαρακτηριστικόν, ὅπερ διέκρινε τὸν Ἔρβινγ ὡς συγγραφέα, ἦτο ὅτι ὀψέποτε ἔγραφε, συνησθάνετο ὅτι Scribere est agere, ὅθεν ἐν τοῖς διανοητικοῖς αὐτοῦ ἔργοις οὐδέποτε ἀπαντᾷ λέξις, ἐφ' ᾗ ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου του ἤθελε μεταμεληθῇ. Ὁ σὶρ Ἰωάννης Ρεϋνωλδ ἔλεγε πρὸς τοὺς φίλους του: «In æternitatem pingo», ὁ δὲ

(*) Μετάφρ. κ. Παρμενίδου.

Ἔρβινγ κάλλιστα ἠδύνατο νὰ εἴπῃ: «Ἰπ æternitatem scribo».

Τὰ ἔργα τοῦ Ἔρβινγ ἤδη κατέχουσιν ἐπίζηλον καὶ σπουδαίαν θέσιν ἐν τῇ μεγίστῃ δημοκρατίᾳ τῶν γραμμάτων καὶ ἀναγινώσκονται ὑπὸ 150 ἑκατομμυρίων Ἄγγλων καὶ Ἀμερικανῶν, οἵτινες θὰ εὐλογοῦσιν αὐτὸν διὰ τὸ μέγα καλόν, ὅπερ τοῖς παρέχει διὰ τῶν ἀθανάτων αὐτοῦ συγγραμμάτων.

XI

Τοιοῦτος ἐν μικρογραφίᾳ ὁ μέγας ἱστοριογράφος καὶ συγγραφεὺς τοῦ Νέου Κόσμου Οὐάσιγκτων Ἔρβινγ. Νῦν δέ, εἴπωμεν ὀλίγα καὶ περὶ τοῦ ἄκρου αὐτοῦ φιλελληνισμοῦ. Ὁ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔρως αὐτοῦ ὑπῆρξε διακαὴς καὶ εἰλικρινής· καί τοι δὲ οὐδεμίαν γνῶσιν ἐκέκτητο τῶν κλασικῶν τῆς Ἑλλάδος, οὐχ ἧττον τὰ μεγάλα κατορθώματα τῶν ἀρχαίων αὐτῆς ἡρώων ἐγίνωσκεν ἐκ παιδικῆς ἡλικίας καὶ ἐθαύμαζεν ἀναγινώσκων αὐτὰ ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Βύρωνος.

Διαρκούσης τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως ἐχρημάτισε μέλος τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ φιλελληνικῆς ἐπιτροπείας καὶ εἰργάσθη μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως. Ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ποιητὴν Μπράϊαντ ὑπὸ μηνολογίαν 15 Ἰουλίου 1824, ἀντικατοπτρίζει πιστῶς τὴν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος μεγίστην αὐτοῦ συμπάθειαν:

« Ἐπιδᾶλλεται ἡμῖν καθῆκον, ὅπως ἐργασθῶμεν δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων. Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ὀφείλομεν πολλὰ τοῖς προγόνοις αὐτῶν. Ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι οἱ διαδώσαντες τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὸν πολιτισμόν. Πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἅπαντες ἦσαν δοῦλοι ! Ἡ ἐπανάστασις τῆς Ἑλλάδος βασίζεται ἐπὶ τοῦ δικαίου, λαὸς εὐφυὴς καὶ εὐπαίδευτος, λαὸς ἔχων πρὸ αὐτοῦ τοιοῦτον περίδοξον παρελθὸν ἀδύνατον νὰ διατελέσῃ δοῦλος. Εἶνε λίαν εὐφρόσυνον νὰ βλέπῃ τις τοὺς Ἀμερικανοὺς συνεισφέροντας μετὰ τοσαύτης προθυμίας ὑπὲρ τῶν πασχόντων Ἑλλήνων. Καθόσον ἀφορᾷ τὸ ἄτομόν μου ἀπόφασιν στερραν ἔχω νὰ ἐργασθῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, πέποιθα δὲ ὅτι καὶ τὰ ἄλλα μέλη τῆς φιλελληνικῆς ἐπιτροπῆς θὰ πράξωσι τὸ αὐτό. Ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν εἶνε ἄξιος τῆς ἡμετέρας συμπαθείας.

Τὰ τελευταῖα ἐξ Ἑλλάδος νέα εἰσὶν εὐχάριστα. Φαίνεται, ὅτι οἱ Ἕλληνες εἰσὶν ἀποφασισμένοι νὰ πολεμήσωσι μέχρις ἐσχάτων. Ἂν μάθῃς νεώτερόν τι, παρακαλῶ γράψε μου ἀμέσως.»

Καὶ τοι ἕνεκα φιλολογικῶν, ἀσχολιῶν ὁ Ἔρβινγ ὑπεχρεώθη ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἀγγλίαν, οὐχ ἧττον καὶ ἐκεῖθεν πολυτρόπως ὠφέλησε τὴν Ἑλλάδα ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολὴ πρὸς τὸν φιλέλληνα Χάλλεκ:

«Ἄσμενος ἔμαθον τὰς ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐνεργείας τῆς φιλελληνικῆς ἐπιτροπείας. Ἡμεῖς οἱ γεννηθέντες καὶ ἀνατραφέντες ἐν τῇ μεγίστῃ τῶν δημοκρατιῶν τοῦ τε ἀρχαίου καὶ νέου κόσμου καὶ ποτισθέντες ἐκ τῶν διαυγῶν ναμάτων τῆς ἐλευθερίας εἶνε φυσικῶς ἀδύνατον νὰ μὴ συμπαθῶμεν πρὸς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Λαὸς διαφλεγόμενος ὑπὸ τοῦ ἔρωτος τῆς ἐλευθερίας καὶ μαχόμενος ὑπὲρ τῶν ἑστιῶν καὶ τῶν τάφων τῶν προγόνων του εἶνε ἄξιος οὐ μόνον τῆς ἡμετέρας βοηθείας ἀλλὰ καὶ ἁπάσης τῆς πεφωτισμένης Εὐρώπης. Λαὸς ὅστις ἐξέπληξε τὸν κόσμον διὰ πράξεων εὐγενῶν, ἡρωϊκῶν ὑποδεικνυουσῶν αἴσθημα γενναῖον, εἶνε ἄξιος συμπαθείας, ἄξιος ἐλευθερίας. . . . Καί τοι μακρὰν τοῦ κέντρου τῶν ἐνεργειῶν μου δὲν παύω ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Προτίθεμαι νὰ γράψω ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς ἐφημερίσιν ὅπως διαφωτίσω τὴν κοινὴν γνώμην καὶ ἀναζωπυρήσω τὸν φιλελληνισμὸν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ βρεττανικοῦ λαοῦ, ὅστις οὐδόλως φροντίζει περὶ τῶν Ἑλλήνων.

Λέγεται ὅτι ὁ λόρδος Βύρων πρόκειται νὰ ὑπάγῃ εἰς Ἑλλάδα· ἐὰν τοῦτο ἔχηται ἀληθείας μεγάλως θὰ ὠφελήσῃ τὴν ἐπανάστασιν. Ἴσως ἐκεῖ ἄφιξίς του μεταβάλῃ ἐπὶ τὸ εὐνοϊκώτερον τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας. Εἶνε λυπηρὸν νὰ βλέπῃ τις τὴν Εὐρώπην ἀδιαφοροῦσαν ὡς πρὸς τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος. Ἅμα ἴδω τὸν Κάνιγκα καὶ τὸν λόρδον Ἰωάννην Ῥῶσσελ θὰ προσπαθήσω νὰ πείσω αὐτοὺς ὅπως ἐνεργήσωσι δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ τῶν πασχόντων Ἑλλήνων. Οἱ φιλέλληνες ἐνταῦθα εἰσὶν ὀλίγιστοι.....

Μανθάνω, ὅτι ὁ πάντων ἡμῶν περισσότερον ἀγαπῶν τὴν Ἑλλάδα Ἔβερετ πρόκειται νὰ δημοσιεύσῃ διὰ τῆς *Ἐπιθεωρήσεως τῆς Βορείου Ἀμερικῆς* λαμπρὰν πραγματείαν ἀφορῶσαν τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πραγματεία αὕτη ἔσεται βεβαίως πρόξενος μεγάλου καλοῦ. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιότερον πάντων εἶνε νὰ προσπαθήσητε ὅπως αἱ ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων συνείσφοραὶ ὦσι γενναιότεραι καὶ λυσιτελέστεραι.

Καίπερ ἡ ἐν Βερώνῃ σύνοδος ἀπέκλεισε τοῦ καταλόγου τῶν ἐθνῶν τὴν Ἑλλάδα, οὐχ ἧττον ἡ αὐξάνουσα συμπάθεια παρὰ τοῖς λαοῖς εἶνε σφοδρὸν ῥάπισμα κατὰ τῆς ψυχρότητος καὶ τῆς ἀδιαφορίας τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας. Πρὸ τινων ἡμερῶν ἦλθεν ἐνταῦθα ὁ κ. Λουριώτης, ὁ φίλος τοῦ Μαυροκορδάτου ὅπως συνάψῃ δάνειον. Ἡ ἐν τῇ Βρεττανικῇ πρωτευούσῃ ἄφιξίς του καὶ αἱ λεπτομέρειαι αἱ παρ' αὐτοῦ διακοινωθεῖσαι ἐπὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος διήγειρον μέγιστον ἐνδιαφέρον. Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Μπάουριγκ καὶ τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ τῶν φιλελευθέρων λόρδου Ἰωάννου Ρῶσσελ, λόρδου Μίλτωνος καὶ ἄλλων, δημόσιαι συνελεύσεις ἐγένοντο καὶ ἐγκύκλιοι ἐστάλησαν εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῆς Μεγάλης Βρεττανίας πρὸς συλλογὴν ἐράνων.... Τὴν στιγμὴν ταύτην μανθάνω παρὰ τοῦ λόρδου Ἰωάννου Ρῶσσελ, ὅτι μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ ἐστάλησαν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἀγγλίας πρὸς βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων».

Καὶ ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολὴ πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ φιλελληνικῆς Ἐπιτροπείας εἶνε πλήρης ἐνδιαφέροντος.

«Πρὸ τινων ἡμερῶν ἔσχον μακρὰν συνέντευξιν μετὰ τοῦ λόρδου Ἰωάννου Ρῶσσελ καὶ τοῦ Κάνιγκος, καθυπέβαλον δὲ αὐτοῖς τὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος καὶ μοὶ ὑπεσχέθησαν, ὅτι θὰ ἐνεργήσωσι δραστηρίως καὶ ἀποτελεσματικῶς ὑπὲρ αὐτῆς. Δὲν ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, ὅτι ἐπὶ τέλους ἡ Ἑλλὰς θὰ ἐλευθερωθῇ, τοὐλάχιστον τοιαύτη εἶνε ἡ γνώμη τῶν φιλελευθέρων τῆς Μεγάλης Βρεττανίας...

Ἔλαβον τὰ ἀντίτυπα τοῦ λόγου τοῦ δεινοῦ ἡμῶν ῥήτορος καὶ φιλέλληνος Οὐέβστερ· εἶνε τῇ ἀληθείᾳ ἀριστούργημα. Ἐν Ἀγγλίᾳ ἐνεποίησε μεγίστην ἐντύπωσιν. Τὰ κατὰ τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας σφοδρὰ αὐτοῦ ῥαπίσματα εἰσὶ δίκαια καὶ σύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχάς, ἃς πρεσβεύομεν. Λαὸς τυραννούμενος δικαιοῦται νὰ ἐγερθῇ καὶ θραύσῃ τὰς ἁλύσεις του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ τυράννου. Πολλάκις διὰ τοῦ τύπου ἐξεφράσθην, καὶ νῦν ἔτι ὑποστηρίζω, ὅτι ἡ Εὐρώπη οὐδόλως δικαιοῦται νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος. Εἶνε ἄδικον ἂν ὄχι ἄτιμον νὰ ὑποστηρίζῃ τὸν Ἰσλαμισμόν! Τὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ποιήματα τοῦ φίλου Μπράϊαντ καὶ ἰδίως τὰ ἀφορῶντα τὴν καταστροφὴν τῆς Χίου μὲ συνεκίνησαν μέχρι δακρύων· ἅπαντα εἰσὶ μεστὰ πάθους καὶ ἀπεικονίζουσι τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀπέχθειαν, ἣν δικαίως αἰσθάνεται κατὰ τῆς αἱμοβόρου ἐκείνης φυλῆς.»

Καὶ ἐν Ἱσπανίᾳ εὑρισκόμενος δὲν ἐλησμόνησε τὴν Ἑλλάδα. «Ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν μου φιλολογικῶν ἀσχολιῶν», γράφει πρὸς τὸν Χάλλεκ, «δὲν ἐλησμόνησα τὴν Ἑλλάδα. Ἄσμενος ἔμαθον, ὅτι ἡ φιλελληνικὴ Ἐπιτροπεία ἐργάζεται μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως καὶ ὅτι αἱ πρὸς τὴν Ἑλλάδα χρηματικαὶ ἀποστολαὶ ὑπῆρξαν, γενναῖαι καὶ λυσιτελεῖς.

Ἡ ἐν Ἑλλάδι ἄφιξις τοῦ λόρδου Βύρωνος, τὰ μάλιστα ἐχαροποίησεν ἅπαντας τοὺς φιλελευθέρους. Προτίθεμαι νὰ γράψω, ὅπως ἐνθαρρύνω αὐτὸν ἔτι μᾶλλον εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον, ὅπερ ἑκουσίως ἀνέλαβε καὶ ὅπερ τιμᾷ τὴν μεγαλοφυΐαν καὶ τὴν μεγάλην αὐτοῦ καρδίαν. Ἔχω πλήρη πεποίθησιν, ὅτι ὁ Βύρων οὐδόλως θὰ δειλιάσῃ ἐνώπιον τοῦ μεγέθους τῆς ἀποστολῆς, ἣν ἀνέλαβεν ἐν γνώσει, ἀλλὰ θὰ ἐργασθῇ ἐξ ὅλης ψυχῆς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, οὐτινος τὸ ἀρχαῖον μεγαλεῖον ἔψαλε μετὰ τοσαύτης χάριτος εἰς στίχους ἀθανάτους, ὡς τὸ ὄνομά του.»

Ὁ Ἔρβινγ διαρκούσης τῆς ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ἱσπανίᾳ διαμονῆς του ἔγραψε πολλὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Λυπούμεθα, ὅτι οὔτε ὁ χρόνος οὔτε τὰ στενὰ ὅρια τῆς φίλης *Ἑβδομάδος* ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν νὰ ἐκτανθῶμεν. Πλὴν ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι λίαν ἐπιτυχῶς ὑπερησπίσθη τὸ δίκαιον τῆς Ἑλλάδος κατὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς πολιτικῆς, ἡ δὲ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις ἐξηκολούθησεν ἐφελκύουσα τὴν ἔνθερμον συμπάθειαν καὶ πλήρη προσοχὴν αὐτοῦ. Ἐν τῇ εὐρείᾳ διανοίᾳ του εἶχε πρὸ πολλοῦ σχηματίσῃ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ἡ κατάλυσις τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους δὲν ἐπεδέχετο πλέον ἀναβολὴν καὶ ὅτι, ὅσῳ ταχύτερον ἤθελεν ἐπέλθῃ ἡ καταστροφή, τόσῳ ὠφελιμώτερον θὰ ἦτο τοῦτο διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἐν γένει.

(Ἕπεται συνέχεια)

Γ. Δ. Κ.

HENRY GREVILLE

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

(Μυθιστορία)

ΙΘ'

Ἡ πρώτη ὁρμὴ τοῦ ἔρωτός της εὗρε τὴν Κλεοπάτραν ὅλως ἀπροπαράσκευον. Τὴν εἶχε καταλάβῃ οὕτως εἰπεῖν ὅλως ἐξ ἀπροόπτου καὶ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῇ εἰς αὐτόν.

Ἀλλὰ ποῦ ἔμελλε νὰ τὴν φέρῃ τόσον παράδοξος ἔρως πρὸς ἄνθρωπον, ὃν μόλις ἐγνώριζε;

Περὶ τούτου δὲν ἐσκέπτετο ποσῶς. Ὄχι διότι τὸ πνεῦμά της τὸ τοσοῦτον διορατικὸν ἠδυνάτει νὰ κατιδῇ τὰς συνεπείας, ἀλλὰ διότι δὲν ἐπεθύμει νὰ κατιδῇ οὔτε νὰ σκεφθῇ αὐτάς· προσεπάθει νὰ σωθῇ, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ἐμπεσὼν ἐντὸς δίνης, ὅστις προσπαθεῖ νὰ σωθῇ, ἀλλ' αἱ προσπάθειαί του εἰς οὐδὲν ἄλλο ἀποληγουσι, ἢ εἰς τὸ νὰ τὸν βυθίσωσι ταχύτερον. Οὐδὲν τὴν ἠυχαρίστει ἤδη περισσότερον τῆς μονώσεως, καθ' ὅτι ἐν αὐτῇ ἠδύνατο ἀνετώτερον νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν ἡδονὴν τῆς ἀναμνήσεως τῶν πρώτων αὐτῆς ἐρωτικῶν συγκινήσεων. Ἦτο ἑνὶ λόγῳ αἰχμάλωτος τοῦ ἔρωτός της καὶ ἀνῆκε πρὸς τὸν Οὐλρῖκον ψυχῇ τε καὶ σώματι, ὅπως αὐτὸς ἀνῆκε πρὸς αὐτήν. Καίτοι δὲ ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ ἕνωσίς των ἦτο ἀδύνατος ἐν τοῖς ρεμβασμοῖς της, ἀπετέλει μετ' αὐτοῦ μίαν καὶ μόνην ὕπαρξιν. Ὁ ἔρως της, ἂν δὲν ἦτον ὑψηλός, ἦτο ἀκαταμάχητος!

Μετὰ νύκτα ἀλλόκοτον, ἥτις διῆλθε διὰ τὴν Κλεοπάτραν ὡς στιγμὴ ὀνειροπολήσεως, ἐν ᾗ τὰ διατρέξαντα ἐντὸς τοῦ δίφρου της, ἐπανελήφθησαν μυριάκις, αὕτη ἠγέρθη κακῶς ἔχουσα καὶ ἐν πυρετώδει καταστάσει.

Ἐνεδύθη ἐσπευσμένως, ἐφόρεσε τὰ κομψότερά της φορέματα καὶ εἰσῆλθεν εἰς τοὺς θαλάμους τοῦ συζύγου της. Προσεπάθει οὕτω νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πραγματικὴν ζωήν, ἐξ ἧς τὴν εἶχε παρασύρει τὸ πάθος της.

Οὗτος εἶχε κοιμηθῆ καλῶς καὶ ἡ εὐθυμία ἐπανῆλθε πρὸς αὐτὸν ἐν ἁπάσῃ αὐτῆς τῇ ζωηρότητι, ἡ δὲ ἀρθρῖτις του ἐφαίνετο οἱονεὶ ἐγκαταλείψασα αὐτόν, διὸ ἐγερθείς, περιῆλθε πολλάκις τὸν θάλαμόν του. Ἡ Κλεοπάτρα ἀφ' ἑτέρου μετὰ τῆς ψυχραιμίας της, εἶχεν ἀνακτήσῃ ὁλόκληρον τὴν μνήμην της καὶ ἤρξατο νὰ διηγῆται πρὸς αὐτὸν τὰ κατὰ τὴν παράταξιν τῆς προλαβούσης μετὰ τοσαύτης φυσικότητος καὶ λεπτομερείας, ὥστε ὁ κόμης ἠδυνήθη νὰ ἀπολαύσῃ τοῦ θεάματος ὡς εἰ ἦτο παρών. Οὕτω δὲ ἡ πρωία του διῆλθε θαυμάσια.

Μετὰ τὸ πρόγευμα ἠσθάνθη διάθεσιν ὡς συνήθως νὰ κοιμηθῇ ὀλίγον καὶ ἡ κόμησσα τῷ προέτεινε νὰ μείνῃ παρ' αὐτῷ, ἵνα ὅταν ἐξυπνήσῃ τὴν εὕρῃ πλησίον του. Ἀλλ' οὗτος δὲν ἐδέχθη διακηρύττων, ὅτι τὸ τοιοῦτον ἦτο μεγάλη θυσία ἐκ μέρους της.

— Ὄχι, τῇ εἶπεν, ὡραία καὶ καλή μου φίλη, ἐπανέλθετε κάλλιον εἰς τοὺς θαλάμους σας, ὅπως δεχθῆτε τοὺς ἐπισκέπτας σας ἢ ἂν προτιμᾶτε ἐξέλθετε εἰς περίπατον. Μὴ θέλετε νὰ ἀφιεροῦσθε ὁλοτελῶς πρὸς ἐμέ· καὶ πρὸ πάντων μὴ μὲ κακοσυνειθίζετε διὰ τῆς συνεχοῦς ἀπολαύσεως τῆς παρουσίας σας.

Ἡ Κλεοπάτρα ὑπήκουσε καὶ ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς θαλάμους της.

Ἀλλ' ἅμα ἔμεινε μόνη ἠσθάνθη ἄφατον πλῆξιν ἐνῷ ἅπασα ἡ εὐθυμία καὶ ἡ ζωηρότης της ἠφανίσθη. Ἔλαβεν ἐργόχειρόν τι ἀλλὰ τὸ ἐγκατέλιπεν ἀμέσως· τὴν αὐτὴν τύχην ἔσχε καὶ τὸ νέον της μυθιστόρημα, οὐτινος ἀφ' οὗ ἀνέγνωσε δύο σελίδας κατώρθωσε νὰ πεισθῇ... ὅτι δὲν τὰς ἐνόει· θυμωθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἠνέῳξε τὸ κλειδοκύμβαλόν της καὶ ἤρξατο νὰ ἀνακρούῃ ἐν *σκέρτζο* τοῦ Σοπέν, ἐν ᾧ ἐξεφράζετο ἅπασα ἡ πάλη τῆς ἀγωνιώσης ψυχῆς της.

Τοῦτο ἀκριβῶς ἦτο ὅ,τι τῇ ἐχρησίμευε κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν. Οἱ ὁρμητικοὶ φθόγγοι τοῦ κλειδοκυμβάλου της καὶ αἱ συνεχεῖς πτήσεις των πρὸς τὸ ἀπρόσιτον ἰδεῶδες της, ἐξεδήλουν τὴν ταράττουσαν αὐτὴν ἐσωτερικὴν θύελλαν.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἠκούσθη θόρυβος βημάτων ἐντὸς τῆς αἰθούσης μετὰ κρότου πτερνιστήρων. Ἡ Κλεοπάτρα ἀμέσως ἀνεπήδησεν ὡς εἰ εἶχε συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἐκτελοῦσα ἁμάρτημά τι . . .

Ἦτο ὁ Οὐλρῖκος, ὅστις ἔσπευδε πρὸς αὐτήν. Ἐφοβήθη βλέπουσα αὐτὸν διότι ἐγίνωσκεν ὁποῖον κράτος ἐξήσκει οὗτος ἐπ' αὐτῆς. Φεῦ τί θὰ ἐγίνετο ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ ἀποκρύψῃ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀδυναμίαν της.

Ὅθεν διὰ βασιλικοῦ νεύματος τῆς χειρὸς τῷ ἔδειξε κάθισμά τι, ἐνῷ αὕτη ἐκάθησεν ὅσον τὸ δυνατὸν μακράν του. Αἱ θύραι ἦσαν πανταχόθεν ἀνοικταὶ ὥστε ἀπέβαινεν ἀδύνατος πᾶσα οἰκειότης ἐκ μέρους του. Τῷ ἔτεινε τὴν χεῖρα της καὶ οὗτος τὴν ἔλαβε διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων του. Καὶ ὅμως τὴν ἠτένισε διὰ τοιούτου βλέματος ὥστε ἡ Κλεοπάτρα ἐπείσθη, ὅτι ἡ χωρίζουσα αὐτοὺς ἀπόστασις τῶν καθισμάτων, ἥτις μόλις τοῖς ἐπέτρεπε νὰ θίγωσι τὰς χεῖρας ἀλλήλων διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων των ἦτο καλὴ διὰ τὰ βλέμματα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ὅτι κατὰ βάθος οὐδεμία ἀπόστασις ὑπῆρχε μεταξύ των, διότι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἀτελεῖ ἐπαφῇ τῶν δακτύλων των ἐδίδοντο ὁλόκληροι πρὸς ἀλλήλους.

— Λοιπὸν φίλε μου πρέπει νὰ εἴμεθα λογικοί! εἶπεν ἡ Κλεοπάτρα ἀναλαμβάνουσα τὸ προστατευτικὸν ὕφος πρεσβυτέρας ἀδελφῆς. Χθὲς εἴπατε . . . εἴπομεν τρελλὰς λέξεις· φοβοῦμαι ὅτι ὁ ἥλιος μᾶς εἶχε ζαλίσῃ καὶ τοὺς δύο. Ἤδη εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν λογικήν.

— Κυρία, ἀπεκρίθη ὁ Οὐλρῖκος, σᾶς λατρεύω ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν σᾶς εἶδον τὸ πρῶτον ἐν τῷ αὐτοκρατορικῷ παρεκκλησίῳ κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ἔκτοτε περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐσκέφθην πλὴν ὑμῶν· ἔζησα ἵνα σᾶς βλέπω καὶ σᾶς ἀναπολῶ. Ὥστε δὲν πρέπει νά μοι ὁμιλῆτε περὶ λογικῆς καὶ παραφροσύνης.

— Ἀλλά, φίλε μου... Ὑπέλαβεν ἡ κόμησσα δι' ἱκετευτικοῦ τόνου, καὶ ἠναγκάσθη νὰ σιωπήσῃ διότι τί ἠδύνατο νὰ ἐξακολουθήσῃ ἀφοῦ καλῶς ἐγίνωσκεν, ὅτι πᾶν ὅ,τι τῇ εἶπεν ἦτο ἀληθές.

— Θέλετε νά μοι εἴπητε, ὅτι εἶσθε ἔγγαμος ; . . .

— Ναί, εἶπεν ἡ Κλεοπάτρα ζωηρῶς, εἶμαι ἔγγαμος καὶ ὁ σύζυγός μου εἶνε ὁ καλλίτερος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.....

— Τὸ γνωρίζω. Πιστεύσατε, ὅτι πρὸ μηνὸς μετεχειρίσθην ἅπασαν τὴν λογικήν, ἣν ἄνθρωπος δύναται νὰ μεταχειρισθῇ, ἵνα πείσω ἐμαυτόν, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ σᾶς εἴπω ὅ,τι σᾶς εἶπον χθές. Ὁ ἔρως μου εἶνε ἔγκλημα. Εἶνε ἔγκλημα καὶ μὲ τύπτει ἡ συνείδησις, διότι τὸν αἰσθάνομαι. Ἀλλ' ὁ ἔρως μου εἶνε ἰσχυρώτερος ἐμοῦ, ὑμῶν, τῆς τιμῆς καὶ τῆς θρησκείας αὐτῆς. Σᾶς ἀγαπῶ καὶ πρέπει νὰ γίνητε σύζυγός μου.

Σύζυγός του! Ἡ Κλεοπάτρα ἀκούσασα τὰς λέξεις ταύτας, ἐνόμισεν, ὅτι τὸ ἔδαφος ἐσείετο ὑπὸ τοὺς πόδας της καὶ ἀπέσυρε τὴν χεῖρά της ἀπὸ τῶν χειρῶν του. Ἀλλ' οὐτος τὴν ἀνέλαβε καὶ ἐξηκολούθησε νὰ τὴν θεωρῇ.

— Ναί, σύζυγός μου. Ἐν τῇ πατρίδι μου ἔχομεν τὸ διαζύγιον καὶ τὸ ἔχετε ἐπίσης ἐν τῇ ἰδικῇ σας πατρίδι. Πρέπει νὰ νυμφευθῶμεν ταχέως διότι ὁ βίος κατέστη ἀφόρητος ὑπὸ τὰς περιστάσεις, ὑφ' ἃς διατελοῦμεν ἤδη. Βλέπετε δὲν σᾶς ὁμιλῶ περὶ ἁμαρτήματος καὶ περὶ μυστικῶν πραγμάτων, τὰ τοιαῦτα θὰ ἦσαν ἀνάξια ὑμῶν καὶ ἐμοῦ. Δὲν μὲ γνωρίζετε ποσῶς, ἀλλὰ τί σημαίνει ἀφοῦ μὲ ἀγαπᾶτε ; Ἐγὼ ὅμως σᾶς γνωρίζω καλῶς. Γινώσκω, ὅτι εἶσθε ὑπερήφανος καὶ ἀγνή. Γινώσκω, ὅτι εἶσθε ἡ σωφρονεστέρα γυνὴ τῆς αὐλῆς. Μὴ φοβῆσθε λοιπόν, διότι ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ὁδηγήσω εἰς τὸν οἶκόν μου, σεβαστὴν ὡς διατελεῖτε ἤδη. Ἂν τοῦτο ἦτο ἀδύνατον, θὰ ἀπέθνησκον μᾶλλον παρὰ νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ ἔρωτος.

— Αἴ! ἐψιθύρισεν ἡ Κλεοπάτρα. Ἔχει καλῶς τότε.

— Ἀλλ' ἐν τούτοις σᾶς λατρεύω! ὑπέλαβεν ὁ Οὐλρῖκος μετὰ πλείονος ζέσεως. Δὲν δύνασθε νὰ ἐννοήσητε πόσον σᾶς λατρεύω... Ἠγαπήσατε ὑμεῖς ποτε;

— Ὄχι, εἶπεν ἡ Κλεοπάτρα.

Ἦτο ἀληθές, διότι ἡ Κλεοπάτρα δὲν εἶχεν ἀγαπήσῃ ποτὲ μέχρι τοῦδε. Ὅταν ἐπεθύμει νὰ γίνῃ μεγάλη δούκισσα, ἠσθάνθη τι παρόμοιον ἐκείνου, ὅπερ ἠσθάνετο σήμερον; Καὶ τὸ παλαιὸν πρὸς τὸν Βορὶς αἴσθημά της ἠδύνατο νὰ παραβληθῇ μὲ τὸ σημερινόν ;

— Πρέπει νὰ προσπαθήσητε ν' ἀνακτήσητε τὴν ἐλευθερίαν σας. Ἐγὼ ὅμως εἶμαι πτωχός, πολὺ πτωχότερος ὑμῶν. Σᾶς μέλει διὰ τοῦτο ;

— Ὄχι. Ὅταν διαζευχθῶ τὸν σύζυγόν μου θὰ εἶμαι πτωχοτάτη ὡς ἤμην πρὶν τὸν νυμφευθῶ.

— Τότε εἰπατέ μοι: Θέλετε νὰ τὸν διαζευχθῆτε ;

Ἡ Κλεοπάτρα κατέβαλε προσπάθειάν τινα καὶ ἐγειρομένη :

— Δὲν δύναμαι νὰ ἐγκαταλείψω τὸν σύζυγόν μου! εἶπε μετά τινος ὀργῆς. Ὑμεῖς ὁμιλεῖτε οὕτω, διότι τοῦτο δὲν σᾶς προξενεῖ καμμίαν αἴσθησιν. Ἀλλ' ἐγώ....

— Τότε δὲν μὲ ἀγαπᾶτε ἀρκούντως εἰσέτι! ἀπεκρίθη οὗτος, ἀποθαρρυνθείς. Διότι ἂν μὲ ἠγαπᾶτε ὅπως σᾶς ἀγαπῶ...

— Ἀγνοῶ, τί θα ἔπραττον, ὑπέλαβεν ἡ Κλεοπάτρα. Οὐδέποτε δὲ ἐφαντάσθην, ὅτι θὰ εὑρισκόμην εἰς τοιαύτην θέσιν. Τοῦτο μόνον γινώσκω, ὅτι ὁ κόμης εἶνε ὁ εὐεργέτης μου, ὅτι οὗτος μὲ ἐξήγαγεν ἐκ τῆς πενίας, ἐκ τῶν φροντίδων, καὶ ἐκ πλείστων ἄλλων δυσαρέστων. Γινώσκω πρὸς τούτοις ὅτι εἶμαι ἡμόνη χαρὰ τοῦ βίου του καὶ ὅτι δὲν δύναμαι νὰ τῷ τὴν στερήσω!

— Εἶσθε ἐπίσης ἡ χαρὰ τοῦ ἰδικοῦ μου βίου, ἀντέταξεν ὁ Οὐλρῖκος πολὺ χαμηλοφώνως, προσηλῶν ἐπὶ τῆς Κλεοπάτρας βλέμματα πλήρη ἔρωτος καὶ πάθους.

— Ναί, ὑπέλαβεν αὕτη μετά τινος ἀνυπομονησίας. Ἀλλ' ὅ,τι μοῦ ζητεῖτε, θεωρῶν αὐτὸ ἁπλούστατον, εἶνε προδοσία!

Ὁ Οὐλρῖκος ἠγέρθη καταστάς ὠχρότατος.

— Ἔχετε ἴσως δίκαιον! εἶπεν. Ἐγὼ εἶχον σκεφθῆ ἁπλῶς περὶ ὑμῶν... Ἐγὼ δὲν ἔχω ὑποχρεώσεις εἰς οὐδένα σχεδόν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα διαφέρει ὅσον ἀφορᾷ ὑμᾶς... Σᾶς ζητῶ λοιπὸν συγγνώμην, διότι ἐτάραξα τὴν γαλήνην σας.

Ταῦτα λέγων, ἐποίησε βήματά τινα πρὸς τὴν θύραν, ἀλλὰ πρὶν προφθάσῃ νὰ ἐξέλθῃ, ἡ Κλεοπάτρα ὥρμησε καὶ ἔστη πρὸ αὐτοῦ:

— Ποῦ ὑπάγετε; τὸν ἠρώτησεν.

Οὗτος ἐποίησε νεῦμα δηλοῦν ἄγνοιαν.

— Δὲν γνωρίζω. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Ἴσως ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου...

— Δὲν θέλω, δὲν θέλω. Ἀνέκραξεν ἡ Κλεοπάτρα μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς, ὥστε ὁ Οὐλρῖκος, λαμβάνων αὐτὴν εἰς τὰς ἀγκάλας του:

— Μὲ ἀγαπᾷς λοιπόν; τῇ εἶπε τρυφερῶς. Αἰσθάνεσαι λοιπὸν καὶ σὺ τὴν ἀνάγκην τῆς παρουσίας μου, ἵνα ἀπολαμβάνῃς τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς; Ὦ! ἐπίτρεψόν μοι νὰ σοὶ ὁμιλῶ εἰς τὸν ἑνικόν, διότι εἴμεθα ἤδη μεμνηστευμένοι.

Αἱ δυνάμεις της εἶχον χαλαρωθῆ. Ἠσθάνετο ἀνεξήγητόν τι αἴσθημα ἡδείας μελαγχολίας. Ἐπεθύμει νὰ ἀποθάνῃ. Ὁ Οὐλρῖκος τότε, ὅστις εὑρίσκετο ἐν ἀπάσῃ τῇ ζέσει τοῦ ἔρωτός του, ἔκυψεν ἵνα ἀσπασθῇ τὰ χείλη της, ἀλλ' αὕτη ἐκφεύγουσα ἐκ τῆς ἀγκάλης του:

— Ὄχι, ὄχι! εἶπε ταχέως καὶ χαμηλοφώνως. Μὴ πράξῃς τοῦτο διότι μὲ θανατόνεις.... Θά μοι ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ ὑποφέρω....

Μεθ' ὃ ἔπεσεν ἐπὶ παρακειμένης ἕδρας ἐνῷ ὁ Οὐλρῖκος ἔλαβε τὴν χεῖρα της καὶ τὴν ἠσπάζετο περιπαθῶς.

— Δὲν γνωρίζω τί ἔχω εἶπε προσμειδιῶσα. Φαίνεται ὅτι ὁ βίος τῶν διασκεδάσεων, ὃν διήγαγον κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα μὲ ἐξήντλησεν. Εἶμαι σχεδὸν ἡμιθανής....

— Θὰ ζήσῃς, ἀγάπη μου, καὶ θὰ ἀπολαύσῃς τὸν ρόδινον βίον, ὃν θὰ σοὶ παρασκευάσῃ ὁ ἔρως μου. Λοιπὸν θέλεις νὰ μείνω;

— Ναί!

— Καὶ δὲν θέλεις νὰ γίνῃς σύζυγός μου;

— Ἀργότερα, εἶπεν ἐγειρομένη μετὰ κόπου· ἤδη ἂς μὴ ὁμιλῶμεν πλεον περὶ τούτου. Οὐλρῖκε δὲν γνωρίζω τὶ θὰ εἰπῇ ζωή... Δηλαδὴ θέλω νὰ εἴπω, ὅτι δὲν γνωρίζω εἰ μὴ μόνον τὴν μίαν αὐτῆς ἄποψιν. Δός μοι καιρὸν νὰ τὸ μάθω καὶ νὰ γνωρίσω ἐμαυτὴν καὶ τότε θὰ σοὶ ὁμιλήσω θὰ σοὶ ἐξηγήσω τοὺς λόγους, δι' οὓς ὁ ἔρως σου μὲ εὑρίσκει τοσοῦτον ἐναντίαν πρὸς αὐτόν... Ἄλλοτε ἐνόμισα, ὅτι δὲν θὰ ἠγάπων ποτὲ καὶ ὅτι εἶχον ἐξορίσει τῶν ἔρωτα ἐκ τῆς ὑπάρξεώς μου... Ἀλλ' ἴδε πῶς μὲ ἐκδικῆται ἤδη!

Δειλὴ δὲ ὡς δεκαπενταετὴς κόρη προσέφερε τὴν χεῖρά της πρὸς τὸν ἄνδρα τοῦ ἔρωτός της.

— Ἄφες με νὰ μάθω τὰ πάντα. Ἀλλὰ βραδέως, διότι αἱ ζωηραὶ συγκινήσεις μὲ φονεύουσι.... Δὲν γνωρίζω τὶ θὰ σοὶ εἴπω ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν... Ἀλλὰ μὴ ἐπιμένῃς νὰ σοὶ ἀποκριθῶ σήμερον, διότι ἔχω ἀνάγκην σκέψεως.

Αἴφνης ἐνεθυμήθη τὸν στρατηγόν.

— Δὲν θέλω νὰ καταστῶ οὔτε ἀχάριστος οὔτε σκληρά, ἐξηκολούθησε λέγουσα μελαγχολικῶς. Ἐπιθυμῶ νὰ γίνω εὐτυχὴς χωρὶς νὰ καταστήσω οὐδένα δυστυχῆ.....

Ἡ μορφὴ τοῦ Οὐλρίκου ἐξέφραζε καθαρῶς ὅτι τὸ τοιοῦτον τῷ ἐφαίνετο ἀδύνατον.

— Ἀργότερα· ἀργότερα, τῷ εἶπεν ἀποκρινομένη πρὸς τὸ βλέμμα του. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἂς ἀρκεσθῶμεν εἰς τὸν ἔρωτά μας.

Ταῦτα δὲ λέγουσα ἐδείκνυε διὰ τοῦ βλέμματος πρὸς τὸν Οὐλρῖκον, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀπέλθῃ. Οὗτος ἐνόησε καί:

— Αὔριον νὰ ἔλθω; τῇ εἶπε.

— Δὲν γνωρίζω ... ἀλλ' ὄχι ... ὅπως δήποτε ὄχι ἐνταῦθα... ἔλθετε, μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας.

— Δύο τρεῖς ἡμέρας! χωρὶς νὰ σᾶς ἴδω;

— Ἂν τὸ μέλλον μας πρόκειται νὰ εἶνε οἷον τὸ ἐπιθυμῆτε, θὰ ἀναγασθῶμεν νὰ ὑποστῶμεν μείζονας δοκιμάς...

Ὁ Οὐλρῖκος ἐξῆλθε καὶ ἡ Κλεοπάτρα μείνασα μόνη, ἀφοῦ διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ μὴ δέχωνται οὐδένα, προσεπάθησε νὰ σκεφθῇ ἀλλ' εἰς μάτην. Κατακλιθεῖσα τότε ἐπὶ τῆς μακρᾶς ἕδρας της ἀπεκοιμήθη ἡδέως.

Ὅταν ἐξύπνησε τὸ κομμωτήριόν της ἦτο σχεδὸν κατασκότεινον. Προσεπάθησε νὰ συνέλθῃ καὶ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ζωηρότητά της καὶ τὸ κατώρθωσε ἀλλὰ μετὰ πολλῆς δυσκολίας διότι εὑρίσκετο, ἀληθῶς, εἰς ἀλλόκοτον ψυχικὴν κατάστασιν. Ἦτο σχεδὸν ὀργισμένη κατὰ τοῦ Οὐλρίκου διότι ἐγένετο αἰτία νὰ ὁρισθῇ, ὅτι αὕτη ἑτοιμάζεται νὰ μένῃ ἄριστον καὶ ἀμφίβολον. Δὲν ἠρκεῖτο λοιπὸν εἰς τὰς πρώτας συγκινήσεις τοῦ ἔρωτος, αἵτινες εἶνε πλήρης θελγήτρων ἐν τῇ ἀγνότητί των; Αἱ ὁρμαὶ των αὐταί, αἵτινες τὴν ἐτρόμαζον, τὴν ἔκαμνον νὰ δοκιμάζῃ ἡδονὴν μεγάλην καὶ νὰ αἰσθάνηται εὐδαιμονίαν ἄφατον εἰς τὸ δειλὸν φίλημα, ὅπερ ἀπέθετεν ἐπὶ τῆς χειρός της. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ ἐξοικειωθῇ, νὰ κορεσθῇ ἴσως, νὰ χάσῃ τὴν χαράν, ἣν τῇ ἐπροξένουν αὗται χωρὶς νὰ γινώσκῃ τί θὰ ἐδύνατο νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ;

Ταῦτα διαλογιζομένη διῆλθε τὰς ὑπολοιπομένας ὥρας πρὸ τοῦ γεύματος. Ὅταν ἐξήρχετο ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ, ἡ ταραχή της εἶχε κατευνασθῆ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὡς ἡ τρικυμία λίμνης, ἅμα τῇ καλοκαιρίᾳ.

Πόσον ὁ ἔρως καθίστα εὐάρεστον τὸν βίον της! Ἐνώπιον αὐτῆς ἀνελίσσετο ἤδη ὁλόκληρος γοητευτικὸς κόσμος πλήρης ἀρωμάτος, πλήρης θερμότητος, πλήρης φωτός.... καὶ εἰσήρχετο ἐν αὐτῷ ἐκπεπλημένη καὶ ἀνεπιφύλακτος, ἵνα δοκιμάσῃ τὴν ἄγνωστον αὐτῇ μέχρι τοῦδε εὐδαιμονίαν!

(ἕπεται συνέχεια)

Ο ΟΒΕΛΙΣΚΟΣ ΤΟΥ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝΟΣ

(Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διεύθυνσιν)

Γαλάζιον 23 Νοεμβρίου 1890.

Λίαν ἐπισταμένως ἀκολουθήσας τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἀξιοτίμου κυρίου Γ. Δ. Κ. «Τῶν ἀναμνήσεων τῆς Ἀμερικῆς» ἐν τοῖς δύο προτελευταίοις ἀριθμοῖς 43 καὶ 44 τῆς φίλης *Ἑβδομάδος*, σπεύδω, ὅπως μεταδώσω, ἐὰν τὸ ἐγκρίνητε, συμπληρωτικάς τινας πληροφορίας ἐπί τινων σημείων τῆς ἐν λόγῳ ἐκθέσεως, καθ' ὅσον πρὸ 15 μόλις μηνῶν ἐπεσκέφθην τὴν Ἀμερικήν.

Καὶ ἐν πρώτοις περὶ τοῦ Μάουνς Βέρνων, ἥτοι τῆς τερπνῆς τοῦ Οὐασιγκτῶνος ἐπαύλεως. Ἡ ἔπαυλις αὕτη κεῖται πράγματι ἐν τερπνοτάτῃ καὶ μαγευτικωτάτῃ θέσει, ἠγοράσθη δὲ τῷ ὄντι ὑπὸ ἐπιτροπῆς κυριῶν «the Mount Vernon Ladies Association» ἀντὶ 200,000 δολλαρίων, ἥτοι πλέον τοῦ 1,000,000 φράγκων, ἥτις ἀνεκαίνισε καὶ διετήρησε τὰ πάντα, ὅσον ἦτο δυνατὸν ὁμοιότατα πρὸς τὸν συρμὸν τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔζη ὁ μέγας αὐτῶν ἰδιοκτήτης· ὥστε ὁ σήμερον ταύτην ἐπισκεπτόμενος νομίζει, ὅτι πραγματικῶς ζῇ πρὸ ἑνὸς ὁλοκλήρου αἰῶνος, καὶ ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θ' ἀπαντήσῃ που τὸν στρατηγόν. Τὰ δωμάτια ἰδίως ἐπιπλώθησαν προσηκόντως, καὶ πᾶν ὅ,τι ὑπελείφθη ἐκ τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς ἢ πρὸς τὴν μνήμην αὐτοῦ σχετιζόμενον, ἐτοποθετήθη εὐλαβῶς ἐντὸς αὐτῶν. Τὸ πολεμικόν του ὅμως ξίφος, καθὼς καὶ τινα χειρόγραφά του, ἔχουσι μεταφερθῆ εἰς τὴν πρωτεύουσαν Οὐασιγκτῶνα, εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἔνθα φυλάττονται μετ' ἄλλων ἱστορικῶν τῆς χώρας κειμηλίων. Καὶ ἐγὼ ἐξεπλάγην ὀλίγον ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐφ' ἧς ὁ «πατὴρ τῆς Ἀμερικῆς» παρέδωκε τὴν 14 Δεκεμβρίου τοῦ 1799 τὴν τελευταίαν πνοήν.

Ἐπιτραπήτω μοι ἤδη, ἀφίνοντι τὴν περιγραφὴν τῆς ἐπαύλεως ταύτης, ἄριστα ἐξεικονισθείσης ὑπὸ τοῦ δεξιοῦ καλάμου τοῦ κυρίου Γ. Δ. Κ. μετὰ τῶν συναισθημάτων, ἅτινα διεγείρει ἐν τῇ ψυχῇ παντὸς ἐπισκεπτομένου αὐτήν, ν' ἀναφέρω ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ ἀπείρου σεβασμοῦ, ὅνπερ τρέφει οὐ μόνον ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἐλευθερωθεὶς λαός, ἀλλὰ σύμπασα ἡ πεφωτισμένη ἀνθρωπότης πρὸς τὸν μέγαν ἄνδρα. Δὲν θέλω ἀναφέρῃ ποσῶς τὰ πλεῖστα ἀγάλματα, ἅτινα εἰς διάφορα μέρη πρὸς τιμήν του ἔχουσι στήσει, οὔτε τὰς ἀπείρους εἰκόνας, δι' ὧν πᾶν δημόσιον καὶ ἰδιωτικὸν οἴκημα κοσμεῖται· θέλω περιορισθῆ μόνον εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ μνημείου, ὅπερ ἔχουσι κατασκευάσῃ πρὸς διαιώνισιν τῆς μνήμης τοῦ ἀνδρός, καὶ ὅπερ «Ὀβελίσκος τοῦ Οὐασιγκτῶνος» καὶ «Ἐθνικὸν Μνημεῖον» καλεῖται· ὀβελίσκος μὲν ἕνεκα τοῦ σχήματός του, ἐθνικὸν δὲ ἕνεκα τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀμερικανοὶ εἰς αὐτὸ ἀποδίδουσιν, καίτοι ἡ σημασία αὕτη κυρίως δὲν εἶνε μόνον ἐθνικὴ Ἀμερικανική, ἀλλὰ περιλαμβάνει σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα, καθότι, καθὼς κατωτέρω γενήσεται λόγος, σύμπασα ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἀνέγερσιν μνημείου διὰ τὸν ἀνοίξαντα τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ καθορίσαντα τὰ ἀπαράγραπτα τοῦ ἐλευθέρου πολίτου καθήκοντα καὶ δικαιώματα, ἐξ ὧν πᾶν καλὸν ἔμελλε κατόπιν νὰ προκύψῃ.

Τὸ μνημεῖον τοῦτο, ὀβελίσκου σχῆμα ἔχον, κατεσκευάσθη ὅλον ἐκ μαρμάρου τῆς Μαιρυλάνδης, καὶ εἶνε τὸ ὕψιστον ἔργον τῆς οἰκοδομικῆς φθάνον εἰς ὕψος 555 ποδῶν. Κείμενον ἐπὶ τοῦ νοτιοδυτικοῦ μέρους τῆς πόλεως Οὐασιγκτῶνος, ἀντικρὺ τῆς «Λευκῆς οἰκίας» ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ «Καπιτωλίου» ἐξ ἑτέρου, πλησίον τῶν τεσσάρων ἰχθυοτροφείων τοῦ Ποτώμακ, περιβάλλεται ὑπὸ χλόης καὶ ἀνθέων καὶ τεσσάρων πελωρίων πιδάκων· οἱ τοῖχοι αὐτοῦ κατὰ μὲν τὴν βάσιν ἔχουσι πάχος τριῶν μέτρων, κατὰ δὲ τὴν κορυφὴν ἡμίσεος. Τὸ ἔργον εἶχεν ἀρχίσῃ τῷ 1848 καὶ ἐγκατελείφθη τῷ 1855 εἰς ὕψος 178 ποδῶν· ἔμεινε δὲ οὕτω ἡμιτελὲς μέχρι τοῦ 1878, ὁπότε ἡ Κυβέρνησις ἐθεώρησεν ἑαυτὴν ὑπεύθυνον νὰ τὸ ἀποτελειώσῃ, καὶ οὕτως ὁ ἀνώτατος κορυφαῖος λίθος ἐτέθη τὴν 6 Δεκεμβρίου τοῦ 1884· εἰς τὸ κοινὸν ὅμως δὲν ἠνεῴχθη εἰμὴ μόνον τῷ 1888, ἡ δὲ ὁλικὴ αὐτοῦ δαπάνη ἀνῆλθεν εἰς 1,300,000 δολλάρια. Ἡ ἀνάβασις μέχρι τῆς κορυφῆς ἐνεργεῖται ἔσωθεν καὶ μηχανικῶς καθέτως δι' ὑψηλάτου (assanseur), ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν ποδῶν δύναταί τις ν' ἀνέλθῃ διὰ τῶν παρὰ τὰς τέσσαρας πλευρὰς κεκλιμένων κλιμάκων ἐχουσῶν ἐν ὅλῳ 900 βαθμίδας. Προτιμώτερον ν' ἀνέλθῃ τις διὰ τοῦ ὑψηλάτου καὶ νὰ κατέλθῃ διὰ τῶν κλιμάκων, διότι τοιουτοτρόπως δύναται ὑπὸ τὴν λάμψιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ φωτός, δι' οὗ τὸ ἐσωτερικὸν φωτίζεται, ἀνέτως νὰ παρατηρήσῃ καὶ ἐξετάσῃ τὰς ἐντετειχισμένας ἀπείρους ἀφιερωτικὰς πλάκας, μαρμαρίνους καὶ μεταλλικάς, μετὰ τῶν διαφόρων ἐπιγραφῶν καὶ ἐμβλημάτων τῶν ἀφιερωσασῶν ταύτας Πολιτειῶν, Ἐπαρχιῶν, Συλλόγων, Ἐπιτροπῶν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, διαφόρων Ἰνδικῶν ἐθνῶν, ὅλων τῶν ἐξωτερικῶν ἐθνῶν τῆς τε Ἀμερικῆς καὶ τῶν λοιπῶν ἠπείρων, διαφόρων σωματείων καὶ ἑταιριῶν, εἰς πάσας σχεδὸν τὰς γλώσσας τῆς γῆς. Ἅπας ὁ πεπολιτισμένος καὶ ἡμιπεπολιτισμένος κόσμος — καθ' ὅσον καὶ ἀπὸ τὰ βάθη αὐτῆς τῆς Ἀσίας βλέπει τις ἐπιγραφὰς — ἔσπευσεν αὐθορμήτως νὰ χαράξῃ καὶ ἀφιερώσῃ γραμμάς τινας, ὡς φόρον ἀπείρου σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν μέγαν ἄνδρα. Δικαίως ἄρα τὸ μνημεῖον τοῦτο δύναται καὶ πρέπει νὰ θεωρῆται οὐχὶ Ἐθνικὸν τῶν Ἀμερικανῶν, ἀλλ' ἁπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Ἂς φαντασθῇ δέ τις ὑπὸ ποίας ἱερᾶς κατελήφθην συγκινήσεως, καὶ πόσα γλυκέα δάκρυα αὐτομάτως ἔρρευσαν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου, ὅτε, ἐξετάζων καὶ ἀναγινώσκων τὰς ἀπείρους ταύτας ἀφιερώσεις εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου ἀνδρός, εὗρον καὶ τὴν ἑπομένην τῆς πατρίδος Ἑλλάδος, κεχαραγμένην εἰς ὑποκίτρινον μάρμαρον τοῦ Παρθενῶνος: «Γεωργίῳ Οὐασιγκτῶνι, ἀνδρὶ ἐλευθέρῳ, ἥρωι στρατηγῷ, ἡ τῶν φώτων κοιτὶς Ἑλλὰς ἀφιεροῖ τόδε. Ἐκ τοῦ Παρθενῶνος». Μοὶ ἐφάνη, ὅτι ἅπασαι αἱ λοιπαὶ ἐκεῖναι καλλιτεχνικαί, πολυτελεῖς καὶ ἐμβληματικαὶ ἀφιερώσεις ἐμηδενίζοντο καθ' ὁλοκληρίαν ἐνώπιον τῆς ἁπλῆς καὶ ἀπερίττου ταύτης Ἑλληνικῆς κεχαραγμένης ἐπὶ τοῦ ὑπώχρου ἐκείνου μαρμάρου· μετεφέρθην νοερῶς εἰς τοὺς χρόνους τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, καὶ ἐνόμισα, ὅτι ἔβλεπον τὸν Ἀριστείδην ἢ τὸν Κίμωνα δίδοντας χεῖρα φιλίας εἰς τὸν ἕτερον αὐτῶν ἀδελφὸν τοῦ Νέου Κόσμου καὶ συγχαίροντα τοῦτον, διότι ἀπελευθερώσας κόσμον ὁλόκληρον ἀπὸ τῆς τυραννίας, ἀπέδωκε τὸν ἄνθρωπον εἰς ἑαυτόν, θέσας οὕτω τὰ θεμέλια καὶ τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς νέας ἐποχῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ σπείρας, οὕτως εἰπεῖν, τὸν σπόρον τῆς πολιτικῆς τῶν ἀνθρώπων ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας, οὗ τοὺς καρποὺς οἱ ἀπόγονοι δρέπομεν.

Ταῦτα ἔκρινα καλὸν νὰ προσθέσω εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κυρίου Γ. Δ. Κ. γραφέντα καὶ ἅτινα, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπον, ἐὰν ἐγκρίνητε, φιλοξενήσατε ἐν ταῖς στήλαις τῆς φίλης *Ἑβδομάδος*.

Διατελῶ ὅλως ὑμέτερος.

Α. ΠΑΠΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος μετὰ τῆς πριγκιπίσσης Σοφίας ἐπανῆλθον ἐκ Γερμανίας.— Ὁ καθηγητὴς κ. Ἀφεντούλης, ἐν μεγάλῃ συνελεύσει φοιτητῶν, προετείνε διὰ λόγου ἐνθουσιωδεστάτου τὴν ἀνασύστασιν τῆς Πανεπιστημιακῆς φάλαγγος. Ἡ πρότασίς του συζητεῖται ὑπὸ τοῦ καθημερινοῦ τύπου.—Ἀπεδίωσεν ὁ καθηγητὴς τῆς ἀνατομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ, διαπρεπὴς δὲ συγγραφεὺς ἰατρικῶν ἔργων Λουκᾶς Παπαϊωάννου. — Ἡ ἑταιρία τῶν «Φίλων τοῦ Λαοῦ» ἐτέλεσεν ἐπιβλητικὴν ἐπιμνημόσυνον ἑσπερίδα εἰς ἀνάμνησιν τοῦ μακαρίτου αὐτῆς προέδρου Νικολ. Π. Δηλιγιάννη, περὶ οὗ διὰ μακρῶν ὡμίλησεν ὁ κ. Ι. Καλοστύπης.— Ἡ πλειοψηφία τῆς Βουλῆς ἐπεκύρωσε τὴν ἐλογίαν τοῦ γνωστοῦ λογίου κ. Σπ. Παγανέλη ὡς βουλευτοῦ Κυκλάδων. — Ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑβδομάδος ἤρξατο ἡ καθημερινὴ ἔκδοσις τοῦ «Ἀστεος» μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν εἰκόνων του.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνες ἀπεφάσισαν τὴν διὰ κοινῶν ἐράνων ἀγορὰν πέντε τορπιλλοφόρων πρὸς αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ στόλου. Ἱκανὰ ποσὰ συνήχθησαν μέχρι τοῦδε, ἐνθουσιωδῶς ἐγγραφομένων εἰς τοὺς καταλόγους πάντων ἀπὸ τοῦ μεγαλητέρου μέχρι τοῦ μικροτέρου. — Περὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ ζητήματος ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς λήγουσης ἑβδομάδος ἠγγέλθησαν δυσάρεστα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἕνεκα νέας ἀντιστάσεως τῆς Πύλης· τοῦ Πατριαρχείου ὅμως ἐπιμένοντος εἰς τὰς ἐθνικὰς αὐτοῦ ἀποφάσεις ἄγνωστον τὸ ἀποβησόμενον.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Σ. Μαγγίνα ἡ ἔκθεσις τοῦ Συμβουλιδείου διαγωνίσματος, ὅπερ τελεῖ ἡ παρ' ἡμῖν Ἰατρικὴ Ἑταιρία. Κατὰ ταύτην τὰ ὑποβληθέντα ἔργα πέντε τὸν ἀριθμόν, γενικῶς κατὰ τὴν ἐπιτροπὴν ἦταν ἄξια ἐπαίνου πολλοῦ. Τὸ ἀ) περὶ τῆς θεραπείας τῶν ὀφθαλμικῶν νοσημάτων διὰ τῆς τριβῆς· τὸ β') ἡ μαιευτικὴ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι· τὸ γ') περὶ ρήξεως τοῦ περιναίου· τὸ δ') περὶ μιξοιδήματος, νόσου νευρικῆς τοῦ ἐγκεφάλου· καὶ ε') τὰ γυναικεῖα νοσήματα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἰατροῖς. Ἐκ τῶν ἔργων τούτων ἐκρίθησαν βραβευόσεως ἄξια δύο: τὸ περὶ μιξοιδήματος, ἔργον τοῦ κ. Κωνσταντίνου Π. Λάμπρου, διὰ τὸ ἐγκρατὲς τῶν περὶ τοῦ θέματος ἐπιστημονικῶν γνώσεων ὅλων, καὶ περὶ «γυναικείων νοσημάτων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις», ἔργον τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἰατροῦ κ. Α. Χριστίδου, προδίδον πολλὴν ἀρχαιομάθειαν. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ δισχιλιόδραγμον γέρας διενεμήθη ἐξ ἴσου εἰς ἀμφοτέρους.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ προχθὲς ἀποθανὼν καθηγητὴς Λουκᾶς Παπαϊωάννου λέγεται, ὅτι κατέλιπε περισπούδαστον ἰατρικὸν σύγγραμμα, ἀφορῶν εἰς διαφόρους κλάδους τῆς ἐπιστήμης, περιέχον δὲ χιλιάδας ἐπιστημονικῶν ὅρων, τοὺς ὁποίους συνέλεξεν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἰατρῶν καὶ φυσιολόγων. —Ἀποχωροῦντος τῆς ἐκδόσεως καὶ διευθύνσεως τῆς «Ἑστίας» τοῦ κ. Ν. Γ. Πολίτου, ἀπὸ τῆς ἀ τοῦ νέου ἔτους τὴν ἔκδοσιν καὶ διεύθυνσιν ἀναλαμβάνει μόνος ὁ κ. Γεώργιος Δροσίνης.— Ἡ Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Βασιγκτῶνος ἐψήφισε νομοσχέδιον τακτοποιοῦν τὰ δικαιώματα τῶν ἐκδοτῶν καὶ ἐμποδίζον τὴν ἐλευθέραν ἐν Ἀμερικῇ ἀνατύπωσιν παντὸς ξένου ἔργου. — Ἐξελέγη μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας, ὁ πρωθυπουργὸς κ. Φραισινέ.—Ὁ ἔξοχος Γερμανὸς μυθιστοριογράφος Σπιελχάγεν ἐπεράτωσε πρό τινος δρᾶμα ὑπὸ τὸν τίτλον ἡ Ἡλικία τοῦ Σιδήρου, ὅπερ παρασταθήσεται πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Δεκεμβρίου ἐν Βερολίνῳ καὶ ὅπερ θὰ κινήσῃ μέγα ἐνδιαφέρον ἕνεκα τῶν πολιτικῶν καὶ σοσιαλιστικῶν αὐτοῦ ἀρχῶν. — Ἀπεδίωσεν ἐν Λονδίνῳ ὑπερεβδομηκοντούτης ὁ Γεώργιος Μπέλ, εἷς τῶν εὐφυεστέρων καὶ ἐνεργητικοτέρων Ἀγγλων ἐκδοτῶν εἶνε ὁ αὐτὸς ὅστις μεταξὺ ἄλλων ἐνδιαφερουσῶν δημοσιεύσεων διηύθυνε τὴν Συλλογὴν Aldine τῶν Ἀγγλων ποιητῶν. — Τὴν πρώτην Ἰανουαρίου ἐκδίδεται ἐν Λονδίνῳ μηνιαία ἐπιθεώρησις Child Life, ἥτις ἔσται τὸ ὄργανον τῶν ὀπαδῶν τοῦ Φροβελιανοῦ παιδαγωγικοῦ συστήματος, τοῦ τόσον διαδεδομένου σήμερον ἐν Γερμανίᾳ, Ἐλβετίᾳ καὶ Ἀμερικῇ καὶ ὅπερ εἰσήγαγε καὶ παρ' ἡμῖν ἡ γνωστὴ λογία Αἰκατερίνη Ἀσκαρίδου.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

Ὁ κύριος Α. Βσίτος ὁ ἀποκλειστικὸς στιχουργὸς τῶν μελοδραμάτων τοῦ Βέρδη, εἶνε καὶ μόνος του, ὡς γνωστόν, κυκλὸς συνθέτης· ἐργάζεται πρὸ ἑξαετίας εἰς μελόδραμα ὁ Νέρων, ὅπερ ἔσται ἕτοιμον κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. — Ὁ Κ. Φῆλιξ Μότλ ἀρχιμουσικὸ. τοῦ «Δουκικοῦ θεάτρου» τῆς Καρλσρούης, ὅστις ἀνεβίβασεν ἐπὶ σκηνῆς τὴν «Ἀλωσιν τῆς Τροίας» καὶ τοὺς «Τρῶας ἐν Καρχηδόνι» τοῦ Μπερλιόζ προαγγέλει διὰ τὸν προσεχῆ Ἰανουάριον ὁλόκληρον ἑβδομάδα ἀφιερωμένην εἰς τὸν Μπερλιόζ. Τὸ θέατρον τῆς Καρλσρούης θὰ δώσῃ κατὰ σειρὰν τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου τὸν «Μενδελσσοῦν Τσελίνην» τὴν «Βεατρίκην καὶ Βενέδικτον» καὶ δύο πράξεις τῶν «Τρῴων».—Κατὰ τὴν ἔκτακτον παράστασιν τῆς «Κάρμεν» τὴν δοθεῖσαν ἐν τῷ «Κωμικῷ Μελοδράματι» τῶν Παρισίων χάριν τῆς ἱδρύσεως τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Bizet εἰσεπράχθησαν 42000 φράγκων. — Ἀπεδίωσαν ὁ διακεκριμένος στρατιωτικὸς ζωγράφος Εὐγένιος Σαρπαντιέ, καὶ ὁ γλύπτης τῆς Ἀνάσσης τῆς Ἀγγλίας Ἐδγαρ Μπεέμ.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ—ΠΕΡΙΕΡΓΑ—ΠΟΙΚΙΛΑ

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, καθ' ἣν ἡ διάλυσις τοῦ οἴκου Βάριγγ λαμβάνει τὴν μορφὴν Εὐρωπαϊκοῦ γεγονότος, δὲν θὰ ἦτο ἄσκοπον νὰ ἀναφέρωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς πλουσίας ταύτης οἰκογενείας, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓν ἐκ τῶν πολλῶν παραδειγμάτων τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀναρρώνυται καὶ ἀνανεοῦται ἀδιαλείπτως

Ἀγγλική ἀριστοκρατία τῇ προσλήψει τῶν πλουσίων εἰς τὰς τάξεις της. Οἱ Βάριγγ, ὡς καὶ οἱ Ροτσχίλδ, εἶνε Γερμανικῆς καταγωγῆς. Ὁ πρῶτος γνωστὸς Βάριγγ ἦτο ποιμήν τις ἐκ Βρέμης, ὅ,τις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος μετέβη εἰς Ἀγγλίαν. Εἷς ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ Ἰωάννης Βάριγγ ἦτο ἰδιοκτήτης ὑφαντηρίου ἐν Ἔξετερ Δύο δὲ ἄλλοι υἱοὶ Ἰωάννης καὶ Φραγκίσκος μετέβησαν εἰς Λονδῖνον, ὅπου ἵδρυσαν χρωματοποιεῖον, ἐξ οὗ ταχέως ἐπλουτίσθησαν. Μετ' οὐ πολὺ ὁ πρεσβύτερος τούτων Ἰωάννης ἐγκατέλειπε τὴν βιομηχανίαν καὶ ἐγένετο τραπεζίτης. Εὐνοηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ Σέλβουρν ὑπουργοῦ τῆς Ἀγγλίας ἐδάνειζε χρήματα πρὸς τὴν κυβέρνησιν καὶ ἴσως πρὸς αὐτὸν τοῦτον τὸν εὐγενῆ λόρδον. Κατὰ τὸ 1793 ἐδημιουργήθη βαρωνέτος ὑπὸ τοῦ διαδόχου τοῦ Σέλβουρν, Γουλιέλμου Πίττ. Ὁ ἕτερος ἀδελφός του Φραγκίσκος ἐξηκολούθησε τὴν βιομηχανίαν νυμφευθεὶς τὴν ἐξαδέλφην καὶ συγκληρονόμον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Κανταβριγίας. Ὁ δευτερότοκος υἱὸς τούτου ἐγένετο κύριος ὁλοκλήρου τῆς περιουσίας τοῦ πατρός του, διὰ λόγους, οὓς θὰ ἀπέβαινε δύσκολον ν' ἀναφέρωμεν, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ βαθυπλούτου Ἀμερικανοῦ Βίνχαμ, ἥτις τῷ ἔφερεν 25 ἑκατομμύρια φράγκων ὡς προῖκα. Τὰ κεφάλαια ταῦτα ἐπολλαπλασιάσθησαν ταχέως εἰς τὰς χεῖρας του καὶ κατὰ τὸ 1835 ἐδημιουργήθη λόρδος βαρῶνος Ἄσβουρτον. Ὁ δευτερότοκος υἱός του ἐπίσης Φραγκίσκος ἐνυμφεύθη τὴν δούκισσαν τοῦ Βάζαν, ὁ δὲ ἐπιζῶν Ἄσβουρτον εἶνε υἱὸς τούτου. Διοικητὴς τοῦ μεγάλου τραπεζιτικοῦ οἴκου τῆς αὐτῆς ἐπωνυμίας ἦτο ὁ Θωμᾶς Βάριγγ, ὅστις ἐγένετο καὶ βουλευτής. Ὁ πρῶτος ἀδελφός του ἐκλήθη λόρδος Νορθβρούκ καὶ πρῶτος λόρδος τοῦ ναυαρχείου. Ὁ δὲ δεύτερος ἐγένετο γενικὸς διοικητὴς τῶν Ἰνδιῶν πρὸ τοῦ λόρδου Δουφερὶν ἂν ἐὰν ἀπατώμεθα Ἕτερος ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἦτο ἐπίσκοπος τοῦ Δούραν καὶ ὁ τελευταῖος ἐγένετο ὁ λόρδος τοῦ Ρεβελστρόκ. Οἱ Βάριγγ κατέχουσι σήμερον τρεῖς ἕδρας ἐν τῇ βουλῇ τῶν λόρδων. Ἀλλ' ὅ,τι ἰδίως καταδεικνύει τὴν δύναμιν τοῦ οἴκου τούτου, εἶνε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ δουκὸς τοῦ Ρισελιὲ περὶ αὐτῶν: «Ὑπάρχουν, εἴπε, ἐν Εὐρώπῃ ἓξ μεγάλαι δυνάμεις: Ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ρωσία ἡ Αὐστρία, ἡ Πρωσία καὶ ὁ οἶκος τῶν ἀδελφῶν Βάριγγ!

*

Ἐξεδόθη τὸ ἡμερολόγιον τῆς Γότθας διὰ τὸ ἔτος 1891. Δημοσιεύει τὰς φωτογραφίας τῆς Βασιλίσσης καὶ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἱσπανίας, τοῦ Πρίγκιπος Γούντερ, τοῦ Σφαρτζμπούργου-Ρούδολστατ καὶ τοῦ καγγελαρίου Καπρίβη. Εἰ. τὸ Γενεαλογικὸν μέρος ἡ μόνη παραλλαγὴ εἶνε ἡ ἐπενεχθεῖσα διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Βραζιλίας. Ὁ οἶκος τῆς Βραγάντης εἰς τὸ ἑξῆς θὰ συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ κεφάλαια τῆς Αὐστρίας καὶ Γερμανίας. Ἐκ φύλλου τινὸς προστεθειμένου ἐν τῷ ἡμερολογίῳ γίνεται γνωστόν, ὅτι ὁ κόσμος ἔχει 17 πριγκιπας βασιλεύοντας πλέον τῶν 25 ἐτῶν. Προεξέχει ἡ Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας, ἥτις βασιλεύει πρὸ 53 ἐτῶν, κατόπιν ἔρχονται ὁ Δοὺξ τοῦ Κοβούργου, ὁ δοὺξ τοῦ Βάλδεκ καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Ζῶσι 5 κυρίαρχοι ἡλικίας πλέον τῶν 70 ἐτῶν, δέκα ἀπὸ 60—70 ἔτη, ἑπτὰ ἀπὸ 50—60 ὀκτὼ ἀπὸ 40—50 τρεῖς ἀπὸ 30—40 εἷς μεταξὺ τοῦ 20—30 ἔτους, ἐπὶ τέλους ὁ βασιλεὺς τῆς Σερβίας δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἡ βασίλισσα τῆς Ὁλλανδίας δέκα ἐτῶν, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας τεσσάρων ἐτῶν.

*

Κατὰ Μάρτιον τοῦ 1891 γενήσεται ἡ ἔναρξις ἐν Παλέρμῳ ἐθνικῆς ἐκθέσεως τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν περὶ τῆς ὁποίας προκαταρκτικῶς τὰ Ἰταλικὰ φύλλα γράφουσιν, ὡς περὶ ἔργου μεγάλου ἐνδιαφέροντος προωρισμένου νὰ παρουσιάσῃ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς Εὐρώπης τὴν δευτέραν ἀναγέννησιν τῆς Ἰταλικῆς τέχνης.

ΑΠΟΡΙΑΙ ΠΡΟΣ ΛΥΣΙΝ

(Ἐκ τοῦ γραμματοκιβωτίου τῆς ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ)

ΛΥΣΕΙΣ

Ἑρμηνευτικῶς

Ἔγραψέ τις τῶν λογίων ἐν τῷ φύλλῳ 332 τῆς «Νέας Ἐφημερίδος», διδάσκαλος ὑπογραφόμενος, περὶ τῆς γαλλικῆς λέξεως hermétiquement, ἣν τῶν ἡμετέρων πολλοὶ ἐξακολουθοῦσι γράφοντες ἑλληνιστὶ δῆθεν ἑρμητικῶς. Καὶ ὁ μὲν ἀοίδιμος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων ὀρθῶς ἤλεγξε τὸ κακόζηλον τῆς τοιαύτης λέξεως, εἰ καὶ οἱ Γάλλοι ἐτυμολογοῦσιν αὐτὴν παρὰ τὸ Ἑρμῆς Τρισμέγιστος, ὁ παρ' Αἰγυπτίοις νομιζόμενος πατὴρ τῆς χημείας· καθότι παρὰ τοῖς χημικοῖς εἶνε ἡ λέξις ἐν μείζονι χρήσει. Ἔδει ὅμως ὁ διδάσκαλος ὑπογραφόμενος νὰ εἴπῃ ἡμῖν, πῶς ἐκφράζεται ἑλληνιστὶ ἡ ἐν τῇ λέξει ἑρμητικῶς περιεχομένη ἰδέα· διότι ὅλως ἀδιάφορον εἶνε εἰς ἡμᾶς πῶς λέγουσι τοῦτο οἱ Γάλλοι, εἴτε καὶ οἱ λοιποὶ ἀλλογενεῖς. Ὅ,τι λοιπὸν περέλιπεν ὁ εἰρημένος διδάσκαλος, ταῦτα λέγομεν ἡμεῖς. ἐνταῦθα, ὅτι τῆς γαλλικῆς φράσεως: fermer un vase hermétiquement ἐκφραστικωτέρα τοῦ πράγματος εἶνε ἡ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐν χρήσει οὖσα πωμάζειν στεγανῶς. Οὕτως ἐν παραδείγματι Διοσκορίδης ὁ Ἀναζαρβεὺς ἐν τῷ Περὶ ὕλης ἰατρικῆς Βιβλ., § 91 λέγει: «ὅταν δὲ παγῇ, ἀνελόμενος κόγχῳ τὸ προειρημένον εἰς κεραμεοῦν ἀγγεῖον βάλε καινόν, καὶ πωμάσας στεγανῶς ἀπώθου ἐν καταψύχρῳ τόπῳ». Ἀλλὰ καὶ Φίλων ὁ Ἰουδαῖος ἐν τῷ Περὶ κόσμου § 19 ταῦτα λέγει: «Αὐθέντος γὰρ δεσμοῦ τοῦ συνέχοντος, εἰκὸς ἦν διαλυθῆναι καὶ πρὸς ὕδατα σκεδασθῆναι. Δυνάμει δὲ σφιγγόμενα τῇ τοῦ πυρός, στεγανώτερον πρὸς τὰς τῶν ὑετῶν φορὰς ἀντέχει». Ἀποσκυβαλιστέα ἄρα ἡ ὀθνεία καὶ κακόπλαστος λέξις ἑρμητικῶς.

Ι. Σακκελιων

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

*** Διὰ τοὺς μὴ δίδοντας τὴν δέουσαν ἀπάντησιν εἰς τὰς περὶ ἀποστολῆς ὀφειλομένων ἐπιστολὰς ἡμῶν, θὰ δοθῇ βεβαίως μάθημα αὐστηρὸν καὶ τὰ ὑμέτερα συμφέροντα ἐξασφαλίζον καὶ ἄλλους σῶζον ἀπὸ χειρῶν ἀδίκων. — Ἐκ. Καὶ πότε;—Κ. Κ., Α Κ. Πάτρας. Ἐλήφθησαν· εὐχαριστοῦμεν. Πλειότερα τὴν προσεχῆ ἑβδομάδα. — Δ. Β. Ἄργος. Ἐγίνοντο αἱ διορθώσεις, ὅτε ἔφθασεν ἡ ἐπιστολή σας. Συνηντήθημεν καὶ πάλιν ἐπ' ἀγαθῷ. Εὐχαριστοῦμεν.—Μ. Α. Ὀδησσόν. Ἀπεστάλη. —Ἀναμένουσιν ἀπάντησιν. Μὲ τὸ ἑπόμενον. — Θρ. Π. Μέγαρα. Ἐλήφθησαν δρχ. 15, ὑπολείπονται ἔτεραι 15 πάλιν. Εὐχαριστοῦμεν καὶ ἀναμένομεν.—Περιττῷ. Κων/πολιν. Τέλος πάντων.—Πόμ.....

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν

Seven essays on Christian Greece by D. Bikelas translated by John of Bute K. T. (Reprinted from the Scottish Revien).

Μυθολογία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὑπὸ P. Decharme. Μετάφρασις Ἀλεξάνδρου Μ. Καράλη. Φύλλ Β'. Ἐκδότης Ἀλεξ. Παπαγεωργίου.

Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἀκμάσαντες ἐπιφανέστεροι μελῳδοί, ὑμνογράφοι, μουσικοὶ καὶ μουσικολόγοι, ὑπὸ Γεωργίου Παπαδοπούλου προέδρου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσικοῦ συλλόγου «Ὀρφέως».

Ἀγγέλλονται

Ἡ Εὐτέρπη. Μουσικὸν περιοδικόν, ἐκδιδόμενον δὶς τοῦ μηνὸς ἐπιμελείᾳ Α. Σ Δε-Μέντου, ὑπὸ Α. Ἀλεξιάδου καὶ Ι. Κάλφογλου.

Παρακαλοῦνται, οἱ εὐχρεστούμενοι νὰ συνεχίσωσι τὴν συνδρομήν των καὶ κατὰ τὸ 1891, ν' ἀνανεώσωσιν αὐτὴν ἐγκαίρως.

(Γίνονται δεκτὰ χαρτονομίσματα καὶ γραμματόσημα παντὸς κράτους)

Α. Κ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΧΗΜΕΙΑΣ

Τιμᾶται δρ. 4.

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

Καθηγητὴς ἔχων διαθεσίμους ὥρας τινάς, ἀναλαμβάνει τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἀγγλικῆς ἐν βραχεῖ διαστήματι καὶ μὲ συγκαταβατικὰ σχετικῶς δίδακτρα. Ἡ «Ἑβδομὰς» συνιστᾷ αὐτὸν δια τὴν καλὴν καὶ πρακτικὴν αὐτοῦ μέθοδον.

Διεύθυνσις Ὀδ. ἐνακωτῶν 29.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ-ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

Τμῆμα Πειραιῶς--Κορίνθου--Πατρῶν

	1	3	33		2	4	32
Πειραιεὺς ἀν.	6.25π	11.25	1.45	Πάτραι ἀν.	7.40π	11.45	—
Ἀθῆναι »	7.—	12.—	2.20	Αἴγιον »	9.24	1.03	—
Κόρινθος ἀφ.	10.—	2.54	5.45	Κόρινθος »	1.20μ	4.10	7.—π
Αἴγιον »	1.57	5.55	—	Ἀθῆναι ἀφ.	4.30	7.10	10.22
Πάτραι »	3 35	7.15	—	Πειραιεὺς »	5.—	7.40	10.55

Τμῆμα Κορίνθου - Ναυπλίου - Μύλων

	π.μ.	μ. μ.		π.μ.	μ. μ.
Κόρινθος ἀν.	10 25	1 35	Μύλοι ἀν.	—	1.10
Ἄργος ἀφ.	12 17	3.48	Ναύπλιον »	9.30	—
Ναύπλιον »	—	4.25	Ἄργος »	10.10	1.40
Μύλοι »	12.45	—	Κόρινθος ἀφ.	12.25	3.42

Τμῆμα Πατρῶν - Πύργου

	π.μ.	μ.μ.	μ.μ.		π.μ.	μ.μ.	μ.μ.
Πάτραι ἀν.	7.20	4.15	2.—	Πύργος ἀν.	7.—	2.—	3.05
Ἀχαΐα ἀφ.	8.15	4.57	2.55	Γαστούνη »	8.24	3.12	4.40
Μανωλάς »	9.18	5.48	4.—	Λεχαινὰ ἀφ.	8.47	3.33	5.05
Λεχαινὰ »	9.47	6.15	4.40	Λεχαινὰ »	8.50	3.35	6.40π
	ἀν. 9.50	6.17	6.45π	Μανωλάς »	9.19	4.06	7.15
Γαστούνη »	10 20	6.46	7.22	Ἀχαΐα »	10.11	4.58	8.18
Πύργος »	11.40	8.05	8.50	Πάτραι ἀφ.	10.55	5.50	9.15

Τοπικαὶ ἁμαξοστοιχίαι καθ' ἑκάστην εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

Α. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ

13—Ὁδὸς Καπνικαρέας—13

Τοποθετήσεις ἠλεκτρικῶν κωδώνων, τηλεφώνων, τηλεγράφων, ἀλεξικεραύνων κλπ.

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ

ἐπιστημονικῶν καὶ ἰατρικῶν ἐργαλείων.

ΠΩΛΗΣΙΣ

διαφόρων ὑλικῶν τῶν ἐργολάβων.

Γ. ΠΑΜΠΑΝΟΣ

Ὀδοντοϊατρός

Ὁδ. Πατησ. 9

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ